

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัย เรื่องการพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้แบบฝึกทักษะ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
3. แผนการจัดการเรียนรู้
4. ทักษะการเขียน
5. การเขียนสะกดคำ
6. แบบฝึกทักษะ
7. การหาประสิทธิภาพและการหาค่าดัชนีประสิทธิผลแบบฝึกทักษะ
8. ความพึงพอใจ
9. บริบทโรงเรียนบ้านสระแก้วหนองคู
10. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 10.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 10.2 งานวิจัยต่างประเทศ
11. กรอบแนวคิดในการวิจัย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในที่นี้ได้กล่าวถึงเฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยดังต่อไปนี้(กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 2-26) คณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ดำเนินการทบทวนหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เพื่อพัฒนาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิจัยดังกล่าว และข้อมูลจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 – 2554) มาใช้ในการพัฒนา

หลักสูตรให้มีความเหมาะสมชัดเจนยิ่งขึ้น ทั้งเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และ ขบวนการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติในระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาพร้อมทั้งได้ จัดทำสาระการเรียนรู้แกนกลางของกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ ในแต่ละระดับชั้น เพื่อให้เขตพื้นที่ศึกษาหน่วยงานระดับท้องถิ่นและสถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้นำไปใช้เป็นกรอบและทิศทางในการพัฒนาหลักสูตรและจัดการเรียนการสอน ซึ่งคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดแนวทางไว้ ดังนี้

1. วิสัยทัศน์ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนซึ่งเป็นกำลัง ของชาติให้เป็นมนุษย์ที่สมดุลทั้งทางร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความ เป็นพลเมืองโลกยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็น ประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้ง เจตคติ ที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบ อาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคน สามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ
2. หลักการ หลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหลักการที่สำคัญดังนี้
 - 2.1 เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดมุ่งหมายและมาตรฐาน การเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรม บนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล
 - 2.2 เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับ การศึกษาอย่างเสมอภาคและมีคุณภาพ
 - 2.3 เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจ ให้สังคมมีส่วนร่วมใน การจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น
 - 2.4 เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้ และ ประสบการณ์
3. จุดมุ่งหมาย หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคน ดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็น จุดมุ่งหมาย เพื่อให้เกิดกับผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้
 - 3.1 มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มี วินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง

3.2 มีความรู้ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต

3.3 มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย

3.4 มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

3.5 มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมมีจิตสำนึกที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

4. สมรรถนะสำคัญ

4.1 ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

4.2 ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

4.3 ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้น ต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม

4.4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

4.5 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือก และใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านการเรียนรู้ การสื่อสารการทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง เหมาะสม และมีคุณธรรม

5. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ในการพัฒนาการเรียนตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ทั้งในฐานะพลเมืองไทยและพลเมืองโลก ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 5)

- 5.1 รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
- 5.2 ซื่อสัตย์สุจริต
- 5.3 มีวินัย
- 5.4 ใฝ่เรียนรู้
- 5.5 อยู่อย่างพอเพียง
- 5.6 มุ่งมั่นในการทำงาน
- 5.7 รักความเป็นไทย
- 5.8 มีจิตสาธารณะ

6. มาตรฐานการเรียนรู้ การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความสมดุล ต้องคำนึงถึงหลักพัฒนาการทางสมอง และพหุปัญญา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงกำหนดให้ผู้เรียนเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ดังนี้(กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 9)

- 6.1 ภาษาไทย
- 6.2 คณิตศาสตร์
- 6.3 วิทยาศาสตร์
- 6.4 สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
- 6.5 สุขศึกษาและพลศึกษา
- 6.6 ศิลปะ
- 6.7 การงานอาชีพและเทคโนโลยี
- 6.8 ภาษาต่างประเทศ

กล่าวโดยสรุป หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดจุดหมายให้เกิดกับผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้ง 8 สาระการเรียนรู้ และนำมา

จัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ซึ่งประกอบไว้ด้วยองค์ความรู้ คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติเป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพ และเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจกรรมการทำงาน และดำรงชีวิตร่วมกัน ในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ พัฒนาระบวนการคิดวิเคราะห์ วิจัย และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเป็นสื่อแสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณี และสุนทรียภาพ เป็นสมบัติล้ำค่าควรแก่การเรียนรู้ อนุรักษ์ และสืบสาน ให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป

กระทรวงศึกษาธิการ (2551 : 31 - 45) กล่าวถึง การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการนำหลักสูตรการปฏิบัติ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นหลักสูตรที่มีมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นเป้าหมายสำคัญสำหรับการพัฒนาเด็กและเยาวชนหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ได้กำหนดแนวการจัดการเรียนรู้ไว้ดังนี้เป็นหลักสูตรที่เน้นกระบวนการคิดวิเคราะห์ วิจัย สร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี และยังเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน และดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข

1. หลักการจัดการเรียนรู้

หลักการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้สมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยยึดหลักที่ว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด เชื่อว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียน สามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง เน้นให้ความสำคัญทั้งความรู้ และคุณธรรม

คุณภาพผู้เรียนเมื่อนักเรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ แล้วจะต้องมีความรู้
ความสามารถ ดังนี้

1. อ่านออกเสียงคำ คำคล้องจอง ข้อความ เรื่องสั้น ๆ และบทร้อยกรอง
ง่าย ๆ ได้ถูกต้องคล่องแคล่ว เข้าใจความหมายของคำและข้อความที่อ่าน ตั้งคำถามเชิงเหตุผล
ลำดับเหตุการณ์ คาดคะเนเหตุการณ์ สรุปความรู้ข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน ปฏิบัติตามคำสั่ง
คำอธิบายจากเรื่องที่อ่านได้ เข้าใจความหมายของข้อมูลจากแผนภาพ แผนที่ และแผนภูมิ
อ่านหนังสืออย่างสม่ำเสมอ และมีมารยาทในการอ่าน
2. มีทักษะในการคัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัด เขียนบรรยาย บันทึก
ประจำวัน เขียนจดหมายลาครู เขียนเรื่องเกี่ยวกับประสบการณ์ เขียนเรื่องตามจินตนาการ
และมีมารยาทในการเขียน
3. เล่ารายละเอียดและบอกสาระสำคัญ ตั้งคำถาม ตอบคำถาม รวมทั้งพูด
แสดงความคิดเห็นความรู้สึกเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู พูดสื่อสารเล่าประสบการณ์และพูดแนะนำ
หรือพูดเชิญชวนให้ผู้อื่นปฏิบัติตาม และมีมารยาทในการฟัง ดู และพูด
4. สะกดคำและเข้าใจความหมายของคำ ความแตกต่างของคำและพยางค์
หน้าที่ของคำ ในประโยค มีทักษะการใช้พจนานุกรมในการค้นหาความหมายของคำ แต่งประโยค
ง่ายๆ แต่งคำคล้องจอง แต่งคำขวัญ และเลือกใช้ภาษาไทยมาตรฐานและภาษาถิ่นได้เหมาะสม
กับกาลเทศะเข้าใจและสามารถสรุปข้อคิดที่ได้จากการอ่านวรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อ
นำไปใช้ในชีวิตประจำวัน แสดงความคิดเห็นจากวรรณคดีที่อ่าน รู้จักเพลงพื้นบ้าน เพลง
กล่อมเด็ก ซึ่งเป็นวัฒนธรรมของท้องถิ่น ร้องบทร้องเล่นสำหรับเด็กในท้องถิ่น ท่องจำบท
อาขยานและบทร้อยกรอง ที่มีคุณค่าตามความสนใจได้

2. แนวการจัดการเรียนรู้

แนวการจัดการเรียนรู้ ต้องศึกษากระบวนการต่างๆ เพื่อให้สามารถเลือกใช้ใน
การจัดกระบวนการ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ภาษาไทยเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความ
ชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การเรียนรู้ต้องมีประสิทธิภาพ และนำไปใช้ในชีวิตจริง
การอ่าน การอ่านออกเสียงคำ ประโยค การอ่านบทร้อยแก้ว คำประพันธ์ชนิด
ต่างๆ การอ่านในใจเพื่อสร้างความเข้าใจ และการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ความรู้จากสิ่งที่อ่าน
เพื่อนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

การเขียน การเขียนสะกดตามอักขรวิธี การเขียนสื่อสาร โดยใช้ถ้อยคำและรูปแบบต่างๆ ของการเขียน ซึ่งรวมถึงการเขียนเรียงความ ข้อความ รายงานชนิดต่างๆ การเขียนตามจินตนาการ วิเคราะห์วิจารณ์ และเขียนเชิงสร้างสรรค์

การฟัง การดู และการพูด การฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ การพูดแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก พูดลำดับเรื่องราวต่างๆ อย่างเป็นเหตุเป็นผล การพูดในโอกาสต่างๆ ทั้งเป็นทางการและ ไม่เป็นทางการ และการพูดเพื่อโน้มน้าวใจ

หลักการใช้ภาษาไทย ธรรมชาติและกฎเกณฑ์ของภาษาไทย การใช้ภาษาให้ถูกต้องเหมาะสมกับโอกาสและบุคคล การแต่งบทประพันธ์ประเภทต่างๆ และอิทธิพลของภาษาต่างประเทศในภาษาไทย

วรรณคดีและวรรณกรรม วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อศึกษาข้อมูล แนวความคิด คุณค่าของงานประพันธ์ และความเพลิดเพลิน การเรียนรู้และทำความเข้าใจบทเห่ บทร้องเล่นของเด็ก เพลงพื้นบ้านที่เป็นภูมิปัญญาที่มีคุณค่าของไทย ซึ่งได้ถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด ค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี เรื่องราวของสังคมในอดีต และความงดงามของภาษา เพื่อให้เกิดความซาบซึ้งและภูมิใจในบรรพบุรุษที่ได้สั่งสมสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน

มาตรฐานการเรียนรู้ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิด เพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

ตัวชี้วัด

1. อ่านออกเสียงคำ คำคล้องจอง ข้อความ และบทร้อยกรองง่ายๆ ได้ถูกต้อง
2. อธิบายความหมายของคำ และข้อความที่อ่าน
3. ตั้งคำถามและตอบคำถามเกี่ยวกับ เรื่องที่อ่าน
4. ระบุใจความสำคัญและรายละเอียดจากเรื่องที่อ่าน
5. แสดงความคิดเห็นและ

สาระที่ 2 : การเขียน

มาตรฐาน ท 2:1 ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ เขียนย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่างๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด

1. สามารถเขียนคำได้ถูกความหมายและสะกดการันต์ถูกต้อง ใช้ความรู้และประสบการณ์เขียนประโยค ข้อความและเรื่องราวแสดงความคิด ความรู้สึก ความต้องการและจินตนาการ รวมทั้งกระบวนการเขียนพัฒนางานเขียน

2. มีมารยาทการเขียนและนิสัยรักการเขียนและใช้ทักษะการเขียนและใช้ทักษะการเขียนจดบันทึกความรู้ ประสบการณ์ และเรื่องราวในชีวิตประจำวัน

สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด และความรู้สึกในโอกาสต่างๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

ตัวชี้วัด

1. ฟังคำแนะนำคำสั่งที่ซับซ้อนและปฏิบัติตาม
2. เล่าเรื่องที่ฟังและดูทั้งที่เป็นความรู้และความบันเทิง
3. บอกสาระสำคัญของเรื่องที่ฟังและดู
4. ตั้งคำถามและตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู
5. พูดแสดงความคิดเห็นและความรู้สึกจากเรื่องที่ฟังและดู
6. พูดสื่อสารได้ชัดเจนตรงตามวัตถุประสงค์
7. มีมารยาทในการฟัง การดูและการพูดสาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษา และพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

ตารางที่ 1 ตัวชี้วัดหลักการใช้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.2	1. บอกและเขียนพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ และเลขไทย	<ul style="list-style-type: none"> ● พยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ ● เลขไทย
	2. เขียนสะกดคำและบอก ความหมาย ของคำ	<ul style="list-style-type: none"> ● การสะกดคำ การแจกถูก และการอ่านเป็นคำ ● มาตราตัวสะกดที่ตรงตามมาตราและไม่ตรงตาม มาตรา ● การผันอักษรกลาง อักษรสูง และอักษรต่ำ ● คำที่มีตัวกริณฑ์ ● คำที่มีพยัญชนะควบกล้ำ ● คำที่มีอักษรนำ
ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.2		<ul style="list-style-type: none"> ● คำที่มีความหมายตรงข้ามกัน ● คำที่มี รร ● ความหมายของคำ
	3. เรียบเรียงคำเป็นประโยคได้ ตรงตามเจตนาของการสื่อสาร	<ul style="list-style-type: none"> ● การแต่งประโยค ● การเรียบเรียงประโยคเป็นข้อความสั้นๆ
	4. บอกลักษณะคำคล้องจอง	<ul style="list-style-type: none"> ● คำคล้องจอง
	5. เลือกใช้ภาษาไทยมาตรฐาน และ ภาษาดั้งได้เหมาะสมกับ กาลเทศะ	<ul style="list-style-type: none"> ● ภาษาไทยมาตรฐาน ● ภาษาดั้ง

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและ วรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ตัวชี้วัด

1. ระบุข้อคิด ที่ได้จากการอ่าน หรือการฟัง วรรณกรรมสำหรับเด็ก เพื่อ นำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

2. ร้องบทหรือเล่นสำหรับเด็กในท้องถิ่น

3. ท่องจำบทอาขยานตามที่กำหนด และบทร้อยกรองที่มีคุณค่าตามความสนใจสรุปได้ว่า การฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียนให้ถูกต้องคล่องแคล่ว ในขั้นของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนควรจะมีการอ่าน คือ มีคนอ่านให้ฟังและมีการพูดเพื่อตอบคำถามแสดงความเข้าใจ นอกจากนี้อาจมีการเขียนตอบคำถาม ซึ่งจะเห็นว่าทักษะภาษาจะสัมพันธ์กันตามธรรมชาติของการสอนภาษาไทยเชิงสัมพันธ์ จึงเป็นสิ่งที่ครูควรคำนึงถึงเป็นอย่างมากนอกจากนี้ควรสอนให้ถูกต้องตามหลักการสอนภาษา การเขียนภาษา เป็นการเลียนแบบอย่างหนึ่ง ผู้เรียนจะต้องเรียนภาษาที่เป็นต้นแบบจากครูผู้สอน และรู้จักฝึกฝนปรับปรุง หรือเปลี่ยนแปลงให้เป็นภาษาของตนจากชุดฝึกทักษะทางภาษาบ่อย ๆ

แผนการจัดการเรียนรู้

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครูผู้สอนจะต้องมีการเตรียมตัวและวางแผนอย่างเป็นระบบจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะทำให้การเรียนการสอนบรรลุเป้าหมายของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ และการนำสื่อ นวัตกรรมต่างๆ มาประกอบการเรียนการสอนก็จะทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1. ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้

แผนจัดการเรียนรู้ คือ การวางแผนโปรแกรมการสอนทั้งหมดในวิชาใดวิชาหนึ่งไว้ล่วงหน้า เพื่อให้การเรียนการสอนได้ผลตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ แต่เป็นแผนที่เน้นให้นักเรียนได้พัฒนาการเรียนของตนด้วยกิจกรรมหลากหลาย มีครูเป็นผู้แนะนำหรือจัดแนวการเรียนได้พัฒนาการเรียนของตนด้วยกิจกรรมหลากหลาย มีครูเป็นผู้แนะนำหรือจัดแนวการเรียนแก่นักเรียน แผนการจัดการเรียนรู้ควรจัดกิจกรรมให้นักเรียนรู้จักคิดศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัยข้อมูล และสังเคราะห์เป็นความรู้ของตนเอง นักเรียนจะอ่านหนังสือฉบับที่กและควรจะได้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เรียนรู้จากวิทยากรท้องถิ่น จากสถานที่ต่าง ๆ ในชุมชน จากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่นอินเทอร์เน็ต ซีดีรอม วีดีทัศน์ เป็นต้น มีผู้ให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ดังนี้

สุคนธ์ สิ้นพนนท์ และคณะ (2545 : 19) ได้ให้ความหมายไว้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การวางแผนการเตรียมการในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้

สุนันทา สุนทรประเสริฐ (2544 : 2) ได้ให้ความหมายไว้ว่า แผนการสอน หรือ แผนการจัดการเรียนรู้ คือแนวดำเนินการ และวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียน ได้เกิดการเรียนรู้ซึ่งส่วนสำคัญประกอบด้วย จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา วิธีการจัดกิจกรรม สื่อการสอน และการประเมินผลผู้เรียน

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2548 : 297) ได้ให้ความหมายไว้ว่า แผนการจัดการ เรียนรู้คือแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการสอน การวัดประเมินผลให้ สอดคล้องกับเนื้อหา และจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ทำให้ผู้สอนทราบว่า จะเสนอ เนื้อหาใด เพื่อจุดประสงค์ใด สอนอย่างไร ใช้สื่ออะไร และวัดประเมินผลโดยวิธีใด

อัมพวรรณ โคโตลี (2550 : 252) ได้ให้ความหมายไว้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การวางแผนการจัดการการสอนในทุกๆ รายวิชาที่สอนไว้ล่วงหน้า เพื่อให้ได้ผลตาม จุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งประกอบด้วยสาระสำคัญ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง สาระการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนการสอน สื่อ/แหล่งเรียนรู้ และการวัดผลประเมินผล

เรืองยศ ศิริเสสาร (2553 : 23) ได้ให้ความหมายไว้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การวางแผนกำหนดรูปแบบของบทเรียนแต่ละเรื่อง ซึ่งจะเป็แนวในการดำเนินการ จัดการเรียนการสอนแก่ครูให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมาย ความคิดรวบยอด เนื้อหาและการวัดผล ประเมินผลที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

สรุปได้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้ เป็นเอกสารที่ครูผู้สอนจัดทำขึ้นจากการวิเคราะห์ หลักสูตร เป็นการเตรียมการล่วงหน้าอย่างเป็นระบบ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน ช่วยให้ผู้เรียนไปสู่จุดมุ่งหมายปลายทางที่หลักสูตรกำหนดได้อย่างมี ประสิทธิภาพ

2. ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้

สุนันทา สุนทรประเสริฐ (2544 : 7) กล่าวถึงความสำคัญของการจัดแผนการ สอนเป็นประโยชน์โดยตรงต่อผู้สอนและตัวผู้เรียน ดังนี้

1. ทำให้ครูผู้สอนเกิดความมั่นใจในการสอนมากยิ่งขึ้น
2. ทำให้การสอนของครูต่อเนื่อง
3. ทำให้ผู้เรียนเกิดความศรัทธาในตัวครู
4. ทำให้บทเรียนมีประโยชน์และมีความหมายต่อชีวิตจริงของผู้เรียน
5. เป็นแนวทางการสอนสำหรับผู้อื่นที่จำเป็นต้องสอนแทน
6. เป็นหลักฐานในการวัดผลของผู้เรียน

7. เป็นหลักฐานในการพิจารณาผลงานของครู
 อารมณ์ ใจเที่ยง (2546 : 206) กล่าวถึงความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้

ดังนี้

1. ทำให้เกิดการวางแผนวิธีสอนวิธีเรียนที่มีความหมายยิ่งขึ้น เพราะมีการจัดทำอย่างมีหลักการที่ถูกต้อง
2. ช่วยให้ครูมีคู่มือการสอนที่ทำด้วยตนเอง ทำให้เกิดความสะดวกในการจัดการเรียนการสอน ทำให้สอนได้ครบถ้วนตามหลักสูตร และสอนได้ทันเวลา
3. เป็นผลงานทางวิชาการที่สามารถเผยแพร่เป็นตัวอย่างได้
4. ช่วยให้ความสะดวกแก่ผู้มาสอนแทนในกรณี que ผู้สอนไม่สามารถมาสอนได้

ลาลี รักสุทธิ (2551 : 78) กล่าวถึงความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ว่ามีความสำคัญดังนี้

1. ช่วยให้ครูมีโอกาสศึกษาหลักสูตร แนวการสอน วิธีวัดผลประเมินผล ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องและการบูรณาการกับวิชาอื่น
2. ทั้งในเรื่องทรัพยากรของโรงเรียน ทรัพยากรของท้องถิ่น ค่านิยม ความเชื่อและสภาพที่เป็นจริงของท้องถิ่นตลอดการเชื่อมโยง สัมพันธ์กับวิชาอื่นด้วย
3. เป็นเครื่องมือของครูในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพมีความมั่นใจในการสอนมากขึ้น
4. ผู้สอนใช้เป็นข้อมูลที่ถูกต้อง เทียบตรง เสนอแนะแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้อง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรวมทั้งเพื่อนครูที่สอนวิชาอื่น
5. ใช้เป็นคู่มือสำหรับครูที่สอนแทนได้
6. เป็นการพัฒนาวิชาชีพและมาตรฐานวิชาครูที่แสดงว่างานสอนต้องได้รับการฝึกฝนโดยเฉพาะ มีเครื่องมือและเอกสารที่จำเป็นสำหรับการประกอบวิชาชีพด้วย

สรุปได้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้ มีความสำคัญ เป็นการวางแผนในการจัดการเรียนการสอนได้ครบถ้วนตรงตามหลักสูตร และเตรียม สื่อ อุปกรณ์ไว้ล่วงหน้า ซึ่งทำให้ครูได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับหลักสูตร เทคนิคการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล และเป็นคู่มือสำหรับครูผู้สอนและครูที่สอนแทน นำไปใช้ปฏิบัติการสอนอย่างมั่นใจ

3. ขั้นตอนในการเขียน แผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียนได้พัฒนาการเรียนของตนด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย เป็นครูเป็นผู้แนะนำและจัดแนวการเรียนแก่นักเรียน

แผนการจัดการเรียนรู้ควรจัดให้นักเรียนได้รู้จักคิด ศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัยข้อมูลและสังเคราะห์เป็นความรู้ของตนเอง นักเรียนจะอ่านหนังสือ จัดบันทึก และควรจะให้เรียนรู้จากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย เรียนรู้จากครูวิทยากรท้องถิ่น จากสถานที่ต่าง ๆ ในชุมชน จากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น อินเทอร์เน็ต ซีดีรอม วีดิทัศน์ เป็นต้น แผนการจัดการเรียนรู้มีแนวทางการเรียบเรียง ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 12-13)

1. นำหน่วยการเรียนรู้มาจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ทุกหน่วยการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ทำได้ 2 รูปแบบ คือ

1.1 แผนการจัดการเรียนรู้เป็นการเรียนรู้เป็นแผนการเรียนรู้ย่อยรายชั่วโมง

1.2 แผนการจัดการเรียนรู้เป็นแผนการจัดการเรียนรู้รวม ไม่แยกเป็นราย

ชั่วโมง ครูจะต้องนำไปจัดทำเป็นแผนการเรียนรู้ย่อยเอง

2. ส่วนประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วย

2.1 ชื่อหน่วยที่ และชื่อหน่วย ชั้นที่สอน และเวลาที่สอน

2.2 หน่วยการเรียนรู้จัดเป็นแผนการเรียนรู้ย่อย ก็คือ หัวข้อเรื่องการ

เรียนรู้ จะมีก็แผนขึ้นอยู่กับหัวข้อการเรียนรู้ที่กำหนดในสาระการเรียนรู้

2.3 จุดประสงค์การเรียนรู้ กำหนดมาจากการเรียนรู้ที่คาดหวัง

2.4 สาระการเรียนรู้ คือ เนื้อหาสาระที่เป็นหัวข้อย่อยที่สอน

2.5 กระบวนการเรียนรู้ คือ การจัดวิธีการสอนและกิจกรรมการเรียนรู้ที่

ครูและนักเรียนจะต้องปฏิบัติในการเรียนการสอน

2.6 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ คือ การกำหนดวิธีการวัดและประเมินผล เช่น การสังเกต การตรวจผลงาน การทดสอบ เป็นต้น การวัดและประเมินผลจะกำหนดเกณฑ์การสังเกต การตรวจผลงาน และพฤติกรรมของนักเรียน ซึ่งเป็นการประเมินจากสภาพจริง

2.7 สื่อและแหล่งการเรียนรู้ จะกำหนดหนังสือประเภทการเรียน สถานที่ที่จะศึกษาและวิทยากร เป็นต้น

สรุปได้ว่า ในการเขียน แผนการจัดการเรียนรู้ ต้องคำนึงถึงรูปแบบ และรายละเอียดของแผนทุกขั้นตอน ให้ชัดเจนสามารถนำไปจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ ทั้งครูผู้จัดทำและครูที่จะมาทำการสอนแทน

4. ลักษณะของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี

สุนันทา สุนทรประเสริฐ (2544 : 6) ได้กล่าวไว้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีควรมีกิจกรรมการเรียนรู้ที่เข้าลักษณะ 4 ประการ คือ

1. เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีกิจกรรมให้ผู้เรียน เป็นผู้ได้ลงมือปฏิบัติมากที่สุด โดยครูเป็นผู้คอยชี้แนะ ส่งเสริม หรือกระตุ้นให้กิจกรรมดำเนินการไปตามความมุ่งหมาย

2. เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเป็นผู้ค้นหาคำตอบด้วยตนเอง โดยครูพยายามลดบทบาทของผู้บอกคำตอบ เป็นผู้คอยกระตุ้นด้วยคำถามหรือปัญหา ให้ผู้เรียนคิดแก้หรือหาแนวทางไปสู่ความสำเร็จในการทำกิจกรรมเอง

3. เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะกระบวนการ มุ่งให้ผู้เรียนรับรู้ และนำกระบวนการไปใช้จริง

4. เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการใช้วัสดุอุปกรณ์ที่สามารถจัดหาได้ในท้องถิ่นหลีกเลี่ยงการใช้วัสดุอุปกรณ์สำเร็จราคาสูง

จากที่กล่าวมาข้างต้น ลักษณะของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี ควรประกอบด้วย

1. มีความสะดวกในการใช้
2. มีการตรวจสอบและพัฒนาแล้ว
3. เคยทดลองใช้มาแล้วหลายครั้ง
4. สามารถยืดหยุ่นได้
5. ส่งเสริมความแตกต่างระหว่างบุคคล
6. ใช้สื่อการสอนหลาย ๆ อย่างที่สัมพันธ์และสอดคล้องกับเนื้อหา
7. มีลักษณะบูรณาการและเชื่อมโยงการเรียนรู้สู่ท้องถิ่น
8. วัตถุประสงค์และประเมินผลแบบอิงเกณฑ์
9. ประเมินตามสภาพที่แท้จริง

สุภจิตร คงสุวรรณ (2550 : 42) ได้กล่าวไว้ว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ดี คือ กิจกรรมการเรียนการสอนผู้เรียนต้องได้ลงมือปฏิบัติมากที่สุด ผู้สอนต้องลดบทบาทลงคอยเป็นผู้ชี้แนะ ถนอม ยนต์ชัย (2553 : 25) ได้กล่าวไว้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีจะต้องคำนึงถึงรายละเอียดต่าง ๆ ของแผนการเรียนรู้ รวมไปถึงขั้นตอน และหลักการในการจัดทำแผนการเรียนรู้ เพื่อให้ได้แผนการจัดการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ และมีประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

เรื่องยศ ศิริเสาว์ (2553 : 27) ได้กล่าวไว้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี เป็นแผนการเรียนรู้ ที่ให้แนวทางการสอนแก่ผู้สอนอย่างชัดเจนทั้งด้านจุดประสงค์การสอน เนื้อหาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการสอนและการวัดผลประเมินผล สรุปได้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี ควรมีการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ให้ชัดเจน มีความสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผล อย่างหลากหลาย เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ ผู้เรียนได้พบความรู้ได้ด้วยตนเอง

ทักษะการเขียน

การเขียนมีบทบาทในการดำรงชีวิตของคนเรามากขึ้น การที่จะพัฒนาทักษะการเขียนได้ จะต้องคำนึงถึงหลักการเขียน การเขียนที่ประสบผลสำเร็จนั้นจะต้องอาศัยองค์ประกอบอื่น ๆ เช่น การสะกดคำให้ถูกต้อง การเว้นวรรคตอนถูกต้อง การใช้คำตรงกับ ความหมาย รวมถึงการใช้ประสมการณของผู้เขียนซึ่งผู้เขียนจะต้องเรียนรู้และฝึกฝนอย่างถูกวิธีให้เกิดความชำนาญ

1. ความหมายของการเขียน

มนทิรา ภักดีณรงค์ (2540 : 38) ได้กล่าวไว้ว่า การเขียนเป็นการถ่ายทอดความรู้สึนึกคิด ของคนเราออกมาเป็นตัวหนังสือ เพื่อเป็นการสื่อความหมายให้บุคคลอื่นได้เข้าใจความรู้สึกของตนเอง การเขียนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการดำรงชีพ

ฐะปะนีย์ นาคทรพรพ (2545 : 44 - 45) ได้กล่าวไว้ว่า การเขียนเป็นทักษะที่ต้องใช้เวลาฝึกฝนมากกว่าทักษะอื่นๆ เริ่มตั้งแต่การคัดลายมือ การเขียนตัวหนังสือให้ถูกแบบ การสะกดคำให้ถูกต้อง การถ่ายทอดความคิดออกมาเป็นตัวหนังสือให้ผู้อื่นอ่านเข้าใจ ตลอดจนการเขียนถ้อยคำสำนวนให้สละสลวยได้ประโยชน์ตรงตามจุดประสงค์

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (ราชบัณฑิตยสถาน. 2546 : 203) ได้กล่าวไว้ว่า การเขียน หมายถึง จัดให้เป็นตัวหนังสือหรือตัวเลข จัดให้เป็นเส้นหรือรูปต่าง ๆ วาดตัวหนังสือ

มานพ ถนอมศรี (2548 : 84) ได้กล่าวไว้ว่า การเขียนเป็นการถ่ายทอดโลกภายในสู่โลกภายนอกอีกอย่างหนึ่งที่เกิดขึ้นตามกระบวนการรับรู้และถ่ายทอด ความหมายของการเขียนก็คือ การจัดเขียนด้วยวัสดุต่าง ๆ ให้เป็นสัญลักษณ์ที่ผู้อื่นสามารถเข้าใจความหมายที่ต้องการถ่ายทอดได้

ัญญา เรื่องแก้ว (2549 : 73) ได้กล่าวไว้ว่า การเขียนเป็นการใช้ภาษาเพื่อสื่อสารของมนุษย์ในการแสดงออกโดยใช้ตัวอักษร หรือสัญลักษณ์ บันทึกถ่ายทอดเรื่องราว ข้อมูลข่าวสาร แทนคำพูด เพื่อให้ผู้อื่นได้รับทราบและเกิดการตอบสนองตามที่คุณเขียนต้องการ

พิสมัย ลาภมาก (2553 : 37) ได้กล่าวไว้ว่า การเขียนหมายถึง การขีดเขียนให้เป็นตัวหนังสือหรือตัวเลข ให้เป็นเส้นหรือรูปต่าง ๆ เพื่อถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด การเขียนมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการสื่อสารในชีวิตประจำวัน

สรุปได้ว่า การเขียนเป็นการบรรยายความรู้สึก หรือประสบการณ์ที่ได้รับจากการฟัง การอ่าน มาเปลี่ยนเป็น สัญลักษณ์ คือ ตัวอักษร เพื่อถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดเรื่องราวต่าง ๆ และความในใจของตนเองออกมาให้ผู้อื่นทราบ โดยเขียนเป็นสัญลักษณ์แทนความรู้สึกนึกคิดและความในใจเหล่านั้น

2. ความสำคัญของการเขียน

เนื่องจากการเขียนเป็นทักษะที่จำเป็นต้องใช้ในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน เท่ากับทักษะการอ่าน มีผู้กล่าวถึงความสำคัญของการเขียนไว้ดังนี้

วรรณิ โสมประยูร (2537 : 140 – 141) กล่าวว่า การเขียนมีความสำคัญ คือ

1. เป็นเครื่องมือสื่อสารอย่างหนึ่งของมนุษย์ที่คุณเขียนต้องการถ่ายทอดความคิดความเข้าใจ และประสบการณ์ของตนออกเสนอผู้อ่าน
2. เป็นการเก็บ บันทึกรวบรวมข้อมูลที่น่าสนใจและเป็นประโยชน์ ซึ่งตนเองมีประสบการณ์มาก่อน
3. เป็นการระบายอารมณ์อย่างหนึ่งเกี่ยวกับเรื่องที่คุณเขียนเกิดความรู้สึกประทับใจในประสบการณ์ที่ผ่านมา
4. เป็นเครื่องมือถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรม เช่น ถ่ายทอดจากสมัยหนึ่งไปสู่สมัยหนึ่ง หรือชาติหนึ่งไปสู่อีกชาติหนึ่ง
5. เป็นเครื่องมือพัฒนาสติปัญญาของบุคคล เนื่องจากการเรียนรู้เกือบทุกอย่างต้องอาศัยการเขียนเป็นเครื่องมือสำหรับบันทึกสิ่งที่ได้ฟังหรือได้อ่าน
6. เป็นการสนองความต้องการของมนุษย์ ตามความประสงค์ที่มนุษย์แต่ละคนปรารถนา เช่น เพื่อต้องการทำให้รู้เรื่องราว ทำให้รัก ทำให้โกรธ และสร้างหรือทำลายความสัมพันธ์ของคนในชาติ

7. เป็นการแสดงออกซึ่งภูมิปัญญาของผู้เขียน ทำให้รู้สึกถึงความสามารถของผู้เขียนได้จากวรรณกรรมหรืองานเขียนอื่น ๆ

8. เป็นอาชีพหนึ่งที่ได้รับการยกย่องว่าเกียรติ และเพิ่มฐานะทางเศรษฐกิจให้สูงขึ้น

9. เป็นการพัฒนาความสามารถและบุคลิกส่วนบุคคลให้มีความเชื่อมั่นในตนเองการแสดงความรู้สึกและแนวความคิด

10. เป็นการพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ทั้งตนเองและสังคม

ลำลี รักสุทธิ (2551 : 12) ได้ระบุถึงความสำคัญของการเขียนไว้ดังนี้

1. การเขียนเป็นการถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึกที่หลากหลายให้คนอื่นได้รับรู้

2. การเขียนเป็นการถ่ายทอดความรู้ ข้อคิด ความเห็นที่สนะผ่านตัวอักษร

3. การเขียนเป็นการบันทึกเหตุการณ์ เรื่องราวที่ตนเองพบผ่าน

4. การเขียนเป็นการแสดงออกถึงภูมิปัญญา ความสามารถของผู้เขียน

5. การเขียนเป็นการเก็บความรู้ ข้อมูลแต่ละยุคสมัยไว้ให้กับสังคม

6. การเขียนเป็นการเก็บเกี่ยวประสบการณ์ด้านภาษา(เขียน)ให้พัฒนายิ่งขึ้น

7. การเขียนเป็นการแสดงถึงนิสัย ความรับผิดชอบที่มีต่อตนเองและสังคม

8. การเขียนเป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร กระจายความรู้ข้อคิดสู่คนอื่น

9. การเขียนเป็นการบอกใบ้ลายแทง แสดงหลักฐานผ่านตัวอักษรให้คนอื่นรู้

10. การเขียนเป็นการถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรม ความเชื่อ ค่านิยมที่ยั่งยืน

สรุปได้ว่า การเขียนเป็นเครื่องมือที่ใช้ติดต่อสื่อสารระหว่างกันของมนุษย์ เป็นทักษะที่ผู้เขียนได้ถ่ายทอดความคิด ความรู้สึก จินตนาการและความต้องการของตนเอง และเป็นสื่อความหมายที่คงทน ใช้บันทึกแทนความจำเพื่อป้องกันการลืมได้ดีกว่าสื่ออื่น ๆ สามารถใช้เป็นหลักฐานอ้างอิงได้ และสามารถพัฒนาเพื่อยึดเป็นงานอาชีพได้

3. ความมุ่งหมายของการเขียน

การเขียนมีความมุ่งหมายต่างๆ หลายประการ ซึ่งนักการศึกษาได้ให้กล่าวถึงความมุ่งหมายในการเขียนไว้หลายทรรณะในที่นี่

ลำลี รักสุทธิ (2551 : 18) ได้จำแนกจุดมุ่งหมายของการเขียนไว้ว่า

1. เขียนเพื่อบอกเล่าเหตุการณ์ชุมชน สังคม บ้านเมือง ให้คนอื่นทราบ

2. เขียนเพื่อแสดงความคิดเห็น วิพากษ์ วิจารณ์ ตีติง เสนอต่อผู้นำ ผู้บริหาร เหตุการณ์บ้านเมือง ชีวิต ความเป็นอยู่ของคน สังคม

3. เขียนตามหน้าที่การงาน เช่น การเขียนหนังสือราชการ การเขียนประกาศ โฆษณา

4. เขียนเพื่อถ่ายทอดความรู้ ความคิด ทักษะ จินตนาการของตน

5. เขียนเพื่อสนองตอบความต้องการของตนเอง เช่น อยากรแสดงความคิดเห็นต่อคนรัก

6. เขียนเพื่อถ่ายทอดประสบการณ์ ทักษะ ให้คนอื่นรู้

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การเขียนมีจุดมุ่งหมายตามลักษณะความต้องการหรือวัตถุประสงค์ที่ผู้เขียนกำหนดได้ อาจจะเขียนเพื่อคัดลายมือ ผูกทักษะการเขียนสะกดคำได้ ถูกต้อง รวดเร็ว เพื่อถ่ายทอดความคิด ไปสู่ผู้อ่านบางคน และอาจมีจุดมุ่งหมายของการเขียนเพื่อหารายได้ เป็นต้น

4. องค์ประกอบของการเขียน

เนื่องจากการเขียนมีความสำคัญและเป็นทักษะที่มีขั้นตอน ซึ่งเกิดขึ้นได้ยากกว่า ทักษะด้านอื่น ๆ เพราะการเขียนต้องอาศัยทักษะอื่น ๆ ประกอบด้วย และต้องผ่านการฝึกฝน เป็นเวลานานองค์ประกอบของการเขียนมีหลายอย่าง ดังมีผู้อธิบายไว้ดังนี้

กลุ่มส่งเสริมการเรียนการสอนและประเมินผล (2545 : 24) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบของการเขียนไว้ว่า การเขียนที่ดีจะต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญดังต่อไปนี้

1. ความชัดเจน (Perspicuity) คือความชัดเจนในการใช้ถ้อยคำ สื่อความหมายได้ตรง

2. ความเรียบง่าย (Simplicity) คือการใช้คำธรรมดาที่เข้าใจง่าย ไม่ใช่คำ ฟุ่มเฟือย

3. ความกระชับ (Brevity) คือการใช้ถ้อยคำน้อย แต่ให้ความหมายชัดเจนและมีน้ำหนัก

4. ความประทับใจ (Impressiveness) คือการใช้ถ้อยคำเร้าความรู้สึกของ ผู้อ่าน

5. ความไพเราะ (Euphony) คือการเลือกใช้คำที่มีเสียงราบรื่นไพเราะ

6. การสร้างภาพ (Picturesqueness) คือการใช้คำที่มองเห็นภาพ สื่อให้เห็น

ภาพชัดเจน

7. โครงสร้างของประโยค (Structure of sentences) คือการแต่งประโยคให้สอดคล้องกับเหตุการณ์ ประโยคหลักประโยคอยู่ใกล้กัน ไม่อยู่ไกลกันเกินไป ที่สำคัญคือประโยคที่แตงั้นควรเป็นประโยคกระชับ คือประโยคที่เอาข้อความสำคัญไปไว้หลังสุด ให้ประโยคต้นเป็นประโยคที่ชักนำความสนใจและก่อให้เกิดความสงสัย ผู้อ่านจะต้องอ่านไปจนจบ มิฉะนั้นจะไม่เข้าใจเรื่อง ประโยคลักษณะนี้เป็นประโยคที่ดี เพราะสามารถยืความสนใจของผู้อ่านไว้ได้

ถนอม ยนต์ชัย (2553 : 28) ได้กล่าวไว้ว่า องค์ประกอบของการเขียนประกอบด้วย ผู้เขียนเลือกเนื้อหาและเครื่องมือมาเขียนด้วยลายมือและมีจรรยาบรรณในการเขียน การใช้ภาษาให้ถูกต้องกาลเทศะในแต่ละฐานะของบุคคล

สรุปได้ว่า การเขียนเป็นกระบวนการที่เกิดจากผู้เขียน ใช้ความคิดถ่ายทอดเป็นตัวอักษร โดยใช้เครื่องเขียนและอาศัยประสบการณ์ทางภาษา ใช้ภาษาให้ถูกต้องและเหมาะสมกับกาลเทศะ เลือกเนื้อหาและรูปแบบตามความสนใจและความต้องการของผู้อ่าน

5. ประเภทของการเขียน

เนื่องจากการเขียนมีหลายรูปแบบ จึงได้มีการจัดประเภทการเขียนไว้ดังนี้

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2547 : 100) ได้ระบุว่า การเขียนมี 4 ประเภทดังนี้

1. การเขียนเรียงความ
2. การเขียนย่อความหรือสรุปความ
3. การเขียนจดหมาย
4. การเขียนบทร้อยกรอง

สำลี รักสุทธี (2551 : 10) ได้กล่าวถึงประเภทการเขียนว่ามีหลายรูปแบบดังนี้

1. การเขียนตามรูปแบบ เป็นการเขียนที่มีการกำหนดรูปแบบตายตัว ถ้าเขียนผิดไปจากรูปแบบถือว่าไม่ถูกต้อง เช่น การเขียนเรียงความ การเขียนจดหมาย การเขียนย่อความ การเขียนหนังสือราชการ การเขียนประกาศ เป็นต้น

2. การเขียนไม่เป็นรูปแบบเป็นการเขียนอิสระ ไม่มีรูปแบบตายตัว ซึ่งการเขียนประเภทนี้จะปรากฏเห็นมากมายในงานเขียนทั่วไป เช่นการเขียนเรื่องสั้น เขียนเล่าเรื่อง การเขียนบันทึกเหตุการณ์ การเขียนบันทึกความรู้ เขียนบันทึกการเดินทาง เป็นต้น

3. การเขียนบทร้อยกรอง ถือเป็น การเขียนตามรูปแบบประเภทหนึ่ง ซึ่งมีลักษณะฉันทลักษณ์ของแต่ละประเภทชัดเจน ผู้เขียนต้องเข้าลักษณะของคำประพันธ์หรือบทร้อยกรองประเภทนั้น ๆ เช่น การเขียนกลอนแปด การเขียนกาพย์ยานี เป็นต้น

4. การเขียนสารคดี ถือเป็นการเขียนไม่เป็นรูปแบบประเภทหนึ่ง ที่ผู้เขียนต้องมีความรู้ข้อมูล ข้อเท็จจริงเรื่องใดเรื่องหนึ่ง อาจเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม ประเพณีวัฒนธรรม ธรรมชาติสิ่งแวดล้อมก็ได้ เพื่อบอกเล่าให้คนอื่นรู้

5. การเขียนเรื่องสั้น นวนิยาย เป็นการเขียนที่อาจเป็นความจริง ข้อเท็จจริง หรือเรื่องที่คิดจินตนาการขึ้นเองก็ได้ เรื่องลักษณะนี้ส่วนใหญ่จะมีตัวละครนำเรื่อง หรืออาจเป็นเรื่องเล่า ที่สมมุติเหตุการณ์ขึ้นเองก็ได้

6. การเขียนสื่อความ ถือเป็นการเขียนทุกประเภท ที่ผู้เขียนอาจใช้ศิลปะการเขียนแบบใดก็ได้ เช่น เขียนสื่อด้วยรูปลักษณะบทร้อยกรอง เขียนสื่อความในรูปลักษณะร้อยแก้วก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความชำนาญและความต้องการที่จะสื่อของผู้เขียนเป็นสำคัญ

สรุปได้ว่า การเขียนโดยทั่วไปมี 2 ประเภทตามลักษณะของงานเขียน คือการเขียนแบบร้อยแก้ว เป็นการเขียนแบบความเรียงไม่บังคับตามลักษณะของฉันทลักษณ์ และการเขียนแบบร้อยกรอง เป็นการเขียนแบบบังคับตามฉันทลักษณ์ เช่น โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน ร่าย เป็นต้น และการเขียนยังจัดแบ่งตามจุดมุ่งหมายที่ต้องการของผู้เขียนได้อีกประการหนึ่ง

การเขียนสะกุดคำ

การเขียนสะกุดคำมีความสำคัญอย่างยิ่งในการดำรงชีวิต เพราะเป็นการใช้สัญลักษณ์แทนเสียงพูด เพื่อถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดเรื่องราวต่างๆ ดังนั้นการเขียนสะกุดคำจึงมีความสำคัญต่อการเขียนเป็นอย่างมาก เพราะเป็นพื้นฐานที่จำเป็นของการเขียนอย่างหนึ่ง นักเรียนจะต้องรู้จักสะกุดคำให้ถูกต้อง ดังนั้นครูผู้สอนต้องให้ความรู้ในการเขียนสะกุดคำให้ถูกต้อง เพื่อนักเรียนจะได้นำไปใช้ในการเรียนระดับสูงขึ้นไป

1. ความหมายของการเขียนสะกุดคำ

การเขียนสะกุดคำมีความสำคัญ ซึ่งถือว่าเป็นทักษะทางภาษาที่ต้องอาศัยการฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอและจะต้องจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะการเรียนด้วยรูปแบบที่ต่างกัน เพื่อสร้างความสนใจของนักเรียน นักการศึกษาได้ให้ความหมายของการเขียนสะกุดคำไว้ ดังนี้

กมล ชุกกลิ่น (2550 : 19) ได้กล่าวถึงความหมายของการเขียนสะกุดคำไว้ว่า การเขียนสะกุดคำ หมายถึง การที่ผู้เรียนรู้หลักเกณฑ์ในการเรียงลำดับตัวอักษร หรือเรียงลำดับ

พยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ พยัญชนะตัวสะกด และตัวการันต์ในภาษาไทยได้อย่างเข้าใจใน
สังคมของผู้ใช้ภาษาเหล่านั้น

เรื่องยศ ศิริเสสาร (2553 : 37) ได้กล่าวถึงความหมายของการเขียนสะกดคำไว้ว่า
การเขียนโดยเรียงลำดับ พยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ และตัวสะกดเป็นคำได้อย่างถูก
หลักเกณฑ์ และถูกต้องตามพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน เพื่อให้สามารถสื่อความหมาย
ได้ถูกต้อง

ถนอม ยนต์ชัย (2553 : 31) ได้กล่าวถึงความหมายของการเขียนสะกดคำไว้ว่า
การเขียนคำให้ถูกต้องตามหลักพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน โดยการเรียงลำดับ
พยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ และตัวการันต์ ให้ถูกต้องเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการสื่อสาร
สรุปได้ว่า การเขียนสะกดคำ หมายถึงการเขียนเรียงลำดับ พยัญชนะ สระ
วรรณยุกต์ ตัวสะกด และตัวการันต์ ได้ถูกต้อง สื่อความหมายได้ถูกต้อง ตามหลักพจนานุกรม
ฉบับราชบัณฑิตยสถาน และสามารถนำคำที่เขียน ไปใช้ประโยชน์และสื่อสารใน
ชีวิตประจำวัน

2. ความสำคัญของการเขียนสะกดคำ

การเขียนสะกดคำโดยใช้คำพื้นฐานถูกกำหนดให้เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนกลุ่ม
ทักษะภาษาไทย ตามหลักสูตรประถมศึกษา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช
2551 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 นอกจากนี้การสะกดคำยังเป็นพื้นฐานการเขียนทุกรูปแบบ
จึงมีผู้กล่าวถึงความสำคัญของการเขียนสะกดคำหลายท่านดังนี้

ทองพูน ศิริมนตรี (2549 : 25) กล่าวถึงความสำคัญของการเขียนสะกดคำ
มีความสำคัญที่สุดในการสื่อความหมายด้วยวิธีเขียน และเพิ่มพูนทักษะในการเขียน การเขียน
ผิดจะเหมือนการพูดผิด ความหมายของคำก็จะเปลี่ยนไป และประสิทธิภาพของการเขียนจะ
ลดลงในทางตรงกันข้าม การเขียนสะกดคำถูกต้องจะทำให้ผู้อื่นเข้าใจความหมายที่เขียนได้
ถูกต้อง และจะทำให้ผู้เขียนมั่นใจในการเขียนของตนมากยิ่งขึ้น และในขณะเดียวกัน
ประสิทธิภาพของการเขียนก็เพิ่มมากขึ้นมากขึ้นด้วย

อัมพวรรณ โคโตลี (2550 : 46) กล่าวถึงความสำคัญของการเขียนสะกดคำ
การเขียนสะกดคำมีความสำคัญและจำเป็น ที่ผู้สอนจะต้องฝึกฝนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตาม
จุดมุ่งหมายของหลักสูตร ซึ่งถือว่าเป็นทักษะทางภาษาที่ต้องอาศัยการฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอ
และต้องพยายามจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมทักษะด้วยการจัดรูปแบบที่แตกต่างกัน
เพื่อสร้างความสนใจของนักเรียนให้เกิดความตั้งใจในการเรียน และพยายามฝึกฝนให้ดียิ่งขึ้น

พานทอง ประจันตะเสน (2553 : 28) ได้กล่าวไว้ว่า การเขียนสะกดคำให้ถูกต้องเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นสำหรับนักเรียนเป็นอย่างมาก ดังนั้น ครูจำเป็นต้องวางรู้หลักการเขียนสะกดคำ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ฝึกฝนการเขียนสะกดคำ ได้ถูกต้องและจดจำคำต่างๆ ได้อย่างแม่นยำสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ถนอม ยนต์ชัย (2553 : 31) กล่าวถึงความสำคัญของการเขียนสะกดคำไว้ว่า การเขียนสะกดคำทำให้การเขียนบรรลุตามจุดประสงค์ที่ต้องการ การเขียนสะกดคำถูกต้องก็จะทำให้ผู้อ่านเข้าใจความหมายของข้อความที่เขียนให้ถูกต้อง นอกจากนั้นทำให้ผู้เขียนเป็นที่น่านิยมนับถือในเรื่องภูมิปัญญาและการประณีตในการเขียนอีกด้วย

สรุปได้ว่า การเขียนสะกดคำให้ถูกต้องมีความสำคัญต่อการเขียนอย่างมาก กล่าวคือ ทำให้การเขียนบรรลุตามจุดประสงค์ที่ต้องการ การเขียนสะกดคำถูกต้องก็จะทำให้ผู้อ่านเข้าใจความหมายของข้อความที่เขียนได้ถูกต้อง นอกจากนั้นทำให้ผู้เขียนเป็นที่น่านิยมนับถือในเรื่องภูมิปัญญาในการเขียนอีกด้วย

3. ปัญหาและสาเหตุของการเขียนสะกดคำ

การเขียนสะกดคำของนักเรียนในปัจจุบันมีข้อผิดพลาดอยู่มากจึงมีบุคคลที่มองเห็นความสำคัญของการสะกดคำได้ศึกษาถึงสาเหตุต่าง ๆ ที่ทำให้นักเรียนเขียนสะกดคำผิดได้ดังนี้

อัจฉิมา เกิดผล (2546 : 12-13) สรุปปัญหาการเขียนสะกดคำผิดได้ดังนี้

1. การเขียนคำผิดเพราะนำคำที่มีเสียงคล้ายกันหรือเหมือนกัน แต่เขียนต่างกัน มาเป็นแบบในการเขียนคำ
2. เขียนคำผิดเพราะไม่ทราบความหมายของคำ
3. เขียนคำผิดเพราะออกเสียงผิด
4. เขียนคำผิดเพราะมีประสบการณ์ผิด เคยเห็นอย่างไรก็เขียนเช่นนั้น
5. เขียนคำผิดเพราะไม่รู้หลักภาษา

สุภจิตร คงสุวรรณ (2550 : 39) ได้กล่าวไว้ว่า ปัญหาการเขียนสะกดคำผิดส่วนมากเกิดจากตัวนักเรียนเอง และวิธีการสอนของครู ซึ่งมีสาเหตุที่แตกต่างกันออกไป นอกจากนี้ สาเหตุอื่นจากสิ่งแวดล้อมภายนอก เช่น สื่อมวลชน ป้ายโฆษณาสินค้าต่างๆ เป็นต้น ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องจึงควรตระหนักถึงปัญหาเหล่านี้เป็นสำคัญ

ปิยะนุช ยืนสุข (2552 : 26) ได้กล่าวไว้ว่า ปัญหาการเขียนสะกดคำผิด มีหลายประการส่วนใหญ่เกิดจากผู้เขียนที่ขาดประสบการณ์ทางภาษา ขาดความระมัดระวังในการเขียน ขาดความแม่นยำ และขาดการฝึกอย่างต่อเนื่อง

ถนอม ยนต์ชัย (2553 : 32) ได้กล่าวไว้ว่า ปัญหาการเขียนสะกดคำผิด มีหลายสาเหตุแต่สาเหตุที่สำคัญของการเขียนสะกดคำผิด ขึ้นอยู่กับครูผู้สอน ตัวนักเรียนเองและวิธีการสอนของครู ดังนั้นผู้เกี่ยวข้องควรตระหนักถึงปัญหาเหล่านี้เป็นสำคัญ

สรุปได้ว่า สาเหตุของการเขียนสะกดคำผิดมีหลายประการ สาเหตุที่สำคัญของการเขียนสะกดคำผิด เพราะนำคำที่มีเสียงคล้ายกันหรือเหมือนกัน แต่เขียนต่างกันมาเป็นแบบในการเขียนคำไม่ทราบความหมายของคำ ออกเสียงผิด มีประสบการณ์ผิด เคยเห็นอย่างไรก็เขียนเช่นนั้น และไม่รู้อักษรภาษาขึ้นอยู่กับครูผู้สอน วิธีการสอนของครู และตัวนักเรียนเอง

แบบฝึกทักษะ

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจะต้องยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุข ดังนั้นครูผู้สอนต้องรู้จักพัฒนาและออกแบบนวัตกรรมอย่างหลากหลาย เพื่อจะทำให้ผู้เรียนบรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ได้มีผู้กล่าวถึงความหมายและความสำคัญของแบบฝึกไว้ดังนี้

1. ความหมายของแบบฝึกทักษะ

แบบฝึกเป็นสื่อการเรียนประเภทหนึ่งสำหรับให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความเข้าใจและมีทักษะเพิ่มขึ้น ส่วนใหญ่แบบฝึกจะอยู่ท้ายบทเรียนมีลักษณะเป็นแบบฝึกปฏิบัติ ดังความหมายต่อไปนี้

สุนันทา สุนทรประเสริฐ (2544 : 1-2) กล่าวว่า เมื่อครูได้สอนเนื้อหาแนวคิดหรือหลักการเรื่องใดเรื่องหนึ่งให้กับนักเรียน และนักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องนั้นแล้วขั้นต่อไปครูจำเป็นต้องจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ฝึกฝนเพื่อให้เกิดทักษะ

ปิยะนุช ยืนสุข (2552 : 36) ได้กล่าวไว้ว่า แบบฝึกทักษะ หมายถึง งานหรือกิจกรรม ที่ครูมอบหมายให้นักเรียนทำ เพื่อเป็นการฝึกฝนหรือทบทวนความรู้ที่เรียนแล้วไปแล้วให้เกิดความชำนาญ โดยนักเรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง ช่วยให้นักเรียนมีพัฒนาการในการเรียนรู้และมีทักษะเพิ่มขึ้น

สุภจิตร คงสุวรรณ (2550 : 52) ได้กล่าวไว้ว่า แบบฝึกทักษะหรือแบบฝึกหัด หมายถึง แบบฝึกทักษะ เป็นเทคนิคการสอนที่สนุกอีกวิธีหนึ่ง คือ การให้นักเรียนทำแบบฝึกหลายๆ สิ่งที่จะช่วยให้นักเรียนมีพัฒนาการทางการเรียนรู้ในเนื้อหาวิชาได้ดีขึ้น นำความรู้ที่เรียนมาแล้วมาฝึกให้เกิดความเข้าใจกว้างขวางยิ่งขึ้น

ชูศรี พิทักษ์ (2553 : 40) ได้กล่าวไว้ว่า แบบฝึกทักษะหรือชุดฝึก หมายถึง สื่อการเรียนรู้ที่ประกอบกิจกรรมหรือประสบการณ์ที่ครูจัดให้กับนักเรียน ได้ฝึกปฏิบัติทำให้เกิดความคล่องแคล่ว แม่นยำทางภาษา เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ และมีทักษะเพิ่มมากขึ้นช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยความสนใจ และยังช่วยแก้ปัญหาข้อบกพร่องทางการเรียนด้วยการฝึกฝนจากชุดฝึกที่ครูสร้างขึ้น ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะพัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้ชุดฝึกความคิด

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า แบบฝึกทักษะ หมายถึง ชุดการเรียนที่ครูสร้างขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนได้ทบทวนเนื้อหาที่เรียนที่เรียนรู้อันแล้ว เพื่อความรู้ ความเข้าใจ และเป็นการเพิ่มทักษะความชำนาญให้แก่ผู้เรียน ทำให้การเรียนมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

2. ความสำคัญแบบฝึกทักษะ

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2548 : 130-131) ได้กล่าวไว้ว่า แบบฝึกหรือแบบฝึกหัดหรือแบบฝึกเสริมทักษะเป็นสื่อการเรียนประเภทหนึ่งที่เป็นส่วนเพิ่มเติมหรือส่วนเสริมสำหรับให้นักเรียนฝึกปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ และทักษะเพิ่มขึ้น ส่วนใหญ่หนังสือเรียนจะมีแบบฝึกหัดอยู่ท้ายบทเรียนในบางวิชา แบบฝึกหัดจะมีลักษณะเป็นแบบฝึกปฏิบัติ

สมลักษณ์ สุวรรณวงศ์ (2550 : 29) และ ปิยะนุช ยืนสุข (2552 : 37) ได้กล่าวไว้ว่า ความสำคัญแบบฝึกทักษะ จะช่วยให้นักเรียนมีพัฒนาการทางภาษาดีขึ้น ควรให้นักเรียนได้ฝึกบ่อย ๆ เพราะแบบฝึกทักษะสามารถนำความรู้ที่เรียนมาแล้วมาฝึกให้เกิดความเข้าใจยิ่งขึ้น

แบบฝึกทักษะมีความสำคัญ ในการพัฒนาการเรียนการสอนทักษะทางภาษาของนักเรียน ซึ่งในการฝึกทักษะจำเป็นต้องอาศัยแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำในการฝึกฝน เพราะถ้าขาดแบบฝึกทักษะที่ใช้ในการฝึกฝนทักษะความรู้ต่างๆ หลังจากที่เรียนไปแล้วผู้เรียนอาจจะลืมเลือนความรู้ที่เรียนไปได้ อันจะส่งผลให้การเรียนรู้ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

สรุปได้ว่า แบบฝึกทักษะเป็นเทคนิคการสอนที่สนุกอีกวิธีหนึ่ง คือการให้นักเรียนทำแบบฝึกหลายๆ เป็นสิ่งที่จะช่วยให้นักเรียนมีพัฒนาการทางการเรียนรู้ในเนื้อหาวิชาได้ดีขึ้น เพราะนักเรียนมีโอกาสนำความรู้ที่เรียนมาแล้ว มาฝึกฝนให้เกิดความเข้าใจกว้างขวางยิ่งขึ้น

3. ขั้นตอนการสร้างแบบฝึกทักษะ

แบบฝึกทักษะเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่ครูสร้างขึ้น เพื่อเป็นการทบทวนความรู้ความเข้าใจของผู้เรียน ให้ได้ฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดความคงทน ในการเรียนรู้ ซึ่งมีหลักการในการสร้าง ดังนี้

อรรมเดช ทองกอง (2551 : 32) ได้กล่าวถึง ขั้นตอนการสร้างแบบฝึกทักษะแบบฝึกที่ดีต้องผ่านขบวนการและขั้นตอนในการสร้างอย่างเป็นระบบ เมื่อได้แบบฝึกทักษะที่ดีย่อมเกิดประสิทธิภาพที่ดีเมื่อนำไปใช้กับตัวนักเรียน

สำลี รักสุทธี (2553 : 34)

1. สำรวจปัญหา สาระ ตัวบ่งชี้ที่เป็นปัญหา และความต้องการ เพื่อจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไปแล้ว ให้บรรลุตามจุดประสงค์
2. กำหนดจุดประสงค์ในการสร้างแบบฝึกทักษะ ให้ชัดเจนตามตัวบ่งชี้ที่เป็นปัญหา เพื่อตอบคำถาม ว่าสร้างแบบฝึกทักษะเพื่ออะไร ต้องการให้ผู้เรียนรู้อะไร และเป็นอย่างไร
3. วิเคราะห์ปัญหาที่เรียนในแต่ละจุดประสงค์ ว่าประกอบด้วยอะไร ถ้าเป็นภาษาไทยก็คือคำและความหมายว่าอย่างไร คำใดมักมีปัญหาในการอ่านและเขียน รวบรวมคำเหล่านั้นไว้
4. ศึกษาจิตวิทยาการเรียนรู้ จิตวิทยาการอ่านของผู้เรียนในแต่ละชั้นว่า เด็กแต่ละคนมีความสนใจเรื่องอะไร เช่น จิตวิทยาการอ่านที่นำไปใช้แบบฝึกทักษะ ประกอบด้วย
 - 4.1 ความใกล้ชิด คือ ถ้าใช้สิ่งเร้าและตอบสนองเกิดขึ้นในเวลาใกล้เคียงกันจะสร้างความพอใจให้แก่ผู้เรียน
 - 4.2 การฝึกหัด คือ การให้ผู้เรียนได้ทำซ้ำๆ เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจที่แม่นยำ
 - 4.3 กฎแห่งผล คือ การให้ผู้เรียนได้ทราบผลการทำงานของตนด้วยการเฉลยคำตอบ จะช่วยให้ผู้เรียนได้ทราบข้อบกพร่องหรือปรับปรุงแก้ไข และเป็นการสร้างความพอใจแก่ผู้เรียนได้
 - 4.4 การจูงใจ คือ การจัดแบบฝึกหัดเรียงตามลำดับจากแบบฝึกที่ง่าย และสั้น สู่เรื่องยาว และยากขึ้น ควรมีภาพประกอบและหลายรูปแบบ
5. กำหนดกรอบการสร้างแบบฝึกว่าควรประกอบด้วยเรื่องอะไรบ้าง แต่ละเรื่องควรมีกิจกรรมอะไรบ้าง มีความยาวเพียงใด จะนำเสนอโดยใช้ภาพประกอบหรือไม่

6. ลงมือเขียนแบบฝึกแต่ละชุด

7. นำแบบฝึกไปให้ผู้ชำนาญการตรวจสอบความถูกต้อง ความตรงตามเนื้อหา เช่น ครูสอนภาษาไทยที่มีประสบการณ์ ศึกษานิเทศก์ เป็นต้น หรือนำไปทดลองกับผู้เรียน จำนวน 1-5 คน เพื่อนำไปรวบรวมข้อมูลเพื่อแก้ไขข้อบกพร่อง

8. จัดพิมพ์หรืออัดสำเนาแบบฝึกทักษะเพื่อให้ผู้เรียนนำไปใช้ เสริมการเรียนการสอนภาษาไทย

สรุปได้ว่า ขั้นตอนการสร้างแบบฝึกทักษะ ต้องทราบจุดมุ่งหมายของแบบฝึก จะใช้แก้ปัญหาเรื่องอะไร ศึกษาเนื้อหา และจัดรูปแบบ สร้างแบบฝึก นำไปทดลองใช้หาจุดบกพร่อง และประสิทธิภาพตรงกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้หรือไม่ เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไข และนำมาใช้ให้เกิดผลดีต่อนักเรียนต่อไป

4. หลักจิตวิทยาในการสร้างแบบฝึกทักษะ

การนำหลักจิตวิทยามาเป็นกรอบแนวคิดในการสร้างแบบฝึก ทำให้แบบฝึกทักษะมีความสมบูรณ์ และมีความเหมาะสมที่จะนำมาใช้กับนักเรียน และนักเรียนมีโอกาที่จะตอบสนองสิ่งเร้าด้วยการแสดงออกทางความสามารถ ความรู้ความเข้าใจที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถและความสนใจของผู้เรียน หลักจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบฝึกมีหลายประการ ดังนี้

สำลี รักสุทธี (2553 : 35)

1. กฎการเรียนรู้ของ ธอร์นไดค์ (Thorndike) ในการจัดการเรียนการสอน ดังนี้

1.1 กฎแห่งการฝึกฝน (Law of Exercise) คือ การให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัดมากๆ จะทำให้เกิดความคล่องและชำนาญ การสร้างแบบฝึก จึงช่วยให้ผู้เรียนทำแบบฝึกที่เสริมจากแบบฝึกในบทเรียนและมีหลายรูปแบบ

1.2 กฎแห่งความพร้อม (Law of Readiness) คือการให้ผู้เรียนมีความพร้อมในการเรียน จะทำให้เกิดความพอใจในการเรียน

1.3 กฎแห่งผล (Law of Effect) คือ แบบฝึกต้องมีเนื้อหาที่สนใจของผู้เรียน ความยากง่ายที่เหมาะสมกับวัยและสติปัญญา มีสิ่งกระตุ้นให้ผู้เรียนพอใจในการเรียน การประเมินผลควรกระทำอย่างรวดเร็ว หลังจากที่ผู้เรียนทำเสร็จแล้ว

2. แนวคิดของบลูม (Bloom) ซึ่งกล่าวถึงธรรมชาติผู้เรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกัน ผู้เรียนจะสามารถเรียนรู้เนื้อหาในหน่วยย่อยต่างๆ ได้โดยใช้เวลาเรียนที่แตกต่าง

กัน ดังนั้นการสร้างแบบฝึกจึงต้องมีการกำหนดเงื่อนไขที่จะช่วยให้ผู้เรียนทุกคนสามารถผ่านลำดับขั้นตอนของทุกหน่วยการเรียนรู้ได้ ถ้านักเรียนได้เรียนตามอัตราเวลาเรียนของตนก็จะทำให้ประสบความสำเร็จมากขึ้น

3. ทฤษฎีการเรียนรู้ของ โฮเวิร์ด การ์ดเนอร์ (Howard Gardner) กล่าวถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ครูควรคำนึงถึงนักเรียนแต่ละคน มีความรู้ ความถนัด ความสามารถและความสนใจที่แตกต่างกัน ดังนั้นการสร้างแบบฝึกจึงควรพิจารณาถึงความเหมาะสมไม่ยากและไม่ง่ายเกินไป ควรมีคละกันหลายแบบ

การจูงใจผู้เรียนสามารถทำได้ โดยการทำให้แบบฝึกจากง่ายไปหายาก เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้เรียน เป็นการกระตุ้นให้ติดตามต่อไป และทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการทำแบบฝึก ควรเป็นแบบสั้น ๆ จะช่วยให้ผู้เรียนไม่เบื่อหน่าย

การนำสิ่งที่มีความหมายต่อชีวิต และการเรียนรู้มาให้นักเรียน ได้ทดลองทำภาษาที่ใช้พูด ใช้ในชีวิตประจำวัน ทำให้ผู้เรียนได้เรียนและทำแบบฝึกในสิ่งที่ใกล้ตัว จะทำให้จำได้แม่นยำ นักเรียนยังสามารถนำหลักและความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ได้อีกด้วย

กล่าวโดยสรุป ลักษณะแบบฝึกทักษะที่ดีควรมีดังนี้ เนื้อหาตรงกับจุดประสงค์ครอบคลุมและสอดคล้องกับเนื้อหาเหมาะสมกับระดับวัย ทำทหายความสามารถของผู้เรียน มีภาพประกอบและใช้เวลาเหมาะสม

5. ลักษณะของแบบฝึกทักษะที่ดี

ภาษาไทยเป็นวิชาทักษะ ซึ่งจำเป็นต้องฝึกฝนด้านทักษะการใช้ภาษาอยู่เสมอ ผู้สอนควรสร้างแบบฝึกเพื่อช่วยฝึกทักษะให้แก่ผู้เรียน และมีโอกาสทบทวนความรู้ เพื่อความแม่นยำแบบฝึกที่ดีต้องผ่านการหาประสิทธิภาพมาก่อน เพื่อจะได้แบบฝึกที่มีคุณภาพ

วิลลาร์ด สุนทรโรจน์ (2547 : 84) กล่าวถึงลักษณะที่ดีของแบบฝึกทักษะ ดังนี้

1. เป็นสิ่งที่นักเรียนเรียนมาแล้ว
2. เหมาะสมกับระดับวัย หรือความสามารถของผู้เรียน
3. คำชี้แจงสั้นๆ ที่ช่วยให้นักเรียนเข้าใจทำได้ง่าย
4. ใช้เวลาที่เหมาะสม คือ ไม่นานเกินไป
5. เป็นที่น่าสนใจและท้าทายให้นักเรียนแสดงความสามารถ
6. เปิด โอกาสให้นักเรียนเลือกทั้งแบบตอบแบบจำกัด และตอบอย่างเสรี
7. มีคำสั่งหรือตัวอย่างแบบฝึกที่ไม่ยาวเกินไป และไม่ยากแก่การเข้าใจ
8. ควรมีหลายรูปแบบ มีความหมายแก่นักเรียนที่ทำแบบฝึก

9. ใช้หลักจิตวิทยา

วัชร ภูนิคม (2553 : 38) กล่าวถึงลักษณะที่ดีของแบบฝึกทักษะ ดังนี้

1. มีจำนวนแบบในการทำหลากหลายและมากพอในการให้เด็กทำจนเกิดทักษะการเรียนรู้
2. สอดคล้องกับเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอน
3. ตรงตามจุดมุ่งหมายของการฝึก ลงทุนน้อย และทันสมัยอยู่เสมอ
4. ควรออกแบบ ภาพประกอบ ภาษา สำนวนภาษา ความยากง่าย และเวลาในการฝึกมีความเหมาะสมกับวัยและพื้นฐานความรู้ความสามารถของผู้เรียน เพราะจะทำให้ฝึกคิดได้เร็วและสนุกสนาน
5. ควรลำดับการเรียนรู้ในการทำจากง่าย ๆ ไปสู่แบบที่ยากขึ้น
6. คำเนื่งถึงจิตวิทยาการเรียนรู้ตามวัยของเด็ก
7. สนองความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยเด็กที่เรียนเก่งควรมีแบบฝึกหัดให้ทำเพียงพอ ส่วนเด็กที่เรียนไม่เก่งก็พอที่จะทำให้เด็กมีความรู้ความเข้าใจพอที่จะผ่านเกณฑ์ได้
8. แบบฝึกทักษะมีความหลากหลายกว้างกว่าข้อสอบ ข้อสอบเป็นเพียงส่วนหนึ่งของแบบฝึกหัดเท่านั้น แบบฝึกจึงไม่ควรสร้างเพียงข้อสอบอย่างเดียวเท่านั้น แต่ควรครอบคลุมถึงลักษณะของกิจกรรมสอดแทรกอยู่ด้วย
9. แบบฝึกทักษะควรช่วยเสริมสร้างความคิดริเริ่มให้เด็กได้ใช้ความคิดให้มากกว่าการจดจำ

สำลี รักสุทธิ (2553 : 35)

1. มีคำสั่งชัดเจน เข้าใจ เหมาะสมกับวัยเด็ก
2. มีตัวอย่างประกอบ ตัวอย่างที่ดีควรให้ผู้เรียนเกิดความคิดหลาย ๆ แนวคิด
3. มีตัวอย่างประกอบเพื่อดึงดูดความสนใจ และสื่อความหมาย
4. มีเนื้อหาสำหรับเขียน เว้นให้มีขนาดพอเหมาะกับคำที่นักเรียนต้องการเขียน
5. การวางรูปแบบที่ดี จะทำให้เกิดความเรียบร้อย สวยงามและประหยัด
6. ควรบันทึกวิธีการที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของแบบฝึกไว้ในคู่มือ

กล่าวโดยสรุป แบบฝึกที่ดีควรมีความเหมาะสมกับวัย ความสามารถ ความสนใจ และระดับชั้นของผู้เรียน ควรคำนึงถึงจิตวิทยาและความพร้อมของนักเรียน แบบฝึกควรมีคำชี้แจงและตัวอย่างสั้น ๆ ผู้สอนควรสร้างแบบฝึกหลาย ๆ รูปแบบและใช้เวลาฝึกที่เหมาะสม

ทั้งนี้เพื่อช่วยให้การเรียนรู้ของนักเรียนประสบผลสำเร็จ นักเรียนเข้าใจเรื่องที่เรียนและสามารถพัฒนาทักษะทางภาษาของนักเรียนให้ดียิ่งขึ้น

6. ประโยชน์และความสำคัญของแบบฝึกทักษะ

แบบฝึกทักษะเป็นสิ่งที่ช่วยให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง ซึ่งเป็นการฝึกด้วยการกระทำจริง จึงทำให้จดจำสิ่งที่เรียนรู้ได้ดี และนำไปแก้ปัญหาในสถานการณ์เดียวกันได้ เพราะได้รับประสบการณ์ตรงมาแล้วจากการกระทำแบบฝึกทักษะ

วัชร ภูนิคม (2553 : 34) ได้กล่าวไว้ว่า แบบฝึกทักษะมีความจำเป็นต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จึงถือได้ว่าแบบฝึกทักษะเป็นสื่อ และอุปกรณ์อย่างหนึ่งของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งครูสามารถนำไปประกอบการสอนได้เป็นอย่างดี แบบฝึกจึงมีความสัมพันธ์กับวิธีการสอน ครูจะต้องศึกษาหาความรู้ในการสร้างแบบฝึกทักษะให้กับนักเรียน ครูจะต้องเลือกเฟ้นหรือสร้างแบบฝึกทักษะให้มีประสิทธิภาพสูง และเหมาะสมกับการที่จะนำไปใช้กับนักเรียนมากที่สุด ดังนั้นแบบฝึกทักษะจึงมีประโยชน์ต่อการเรียนมากในการช่วยเสริมสร้างทักษะให้ผู้เรียนเกิดความรู้ และเข้าใจได้เร็วขึ้นชัดเจนขึ้นกว้างขวางขึ้น ทำให้การเรียนการสอนประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

ปิยาภรณ์ สร้อยระย้า (2547 : 34-35) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึกทักษะไว้ดังนี้

1. ทำให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนได้ดียิ่งขึ้น
2. ทำให้ครูทราบความเข้าใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียน
3. ครูได้แนวทางพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อช่วยให้นักเรียนเรียนได้ดีที่สุดตามความสามารถของตนเอง
4. ฝึกให้นักเรียนมีความเชื่อมั่นและสามารถประเมินผลงานของตนเองได้
5. ฝึกให้นักเรียนทำงานได้ด้วยตนเอง
6. ฝึกให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย
7. คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกทักษะของตนเอง โดยไม่ต้องคำนึงถึงเวลาหรือความกดดันอื่น ๆ
8. แบบฝึกช่วยเสริมให้ทักษะทางภาษาคงทน ลักษณะการฝึกที่จะช่วยให้เกิดผลดังกล่าว ได้แก่ ฝึกทันทีหลังจากเรียนเนื้อหา ฝึกซ้ำ ๆ ในเรื่องที่เรียน

เรืองยศ ศิริเสาร (2553 : 31) ได้กล่าวไว้ว่า แบบฝึกทักษะสามารถช่วยสร้างองค์ความรู้ที่มีประโยชน์ต่อนักเรียน เพิ่มศักยภาพในการนำประสบการณ์ทางภาษาไปใช้ใน

ชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม และถูกต้องนักเรียนประสบผลสำเร็จ ในการฝึกทักษะได้เป็นอย่างดี แบบฝึกที่ดีเปรียบเสมือนผู้ช่วยที่สำคัญของครู ทำให้ครูลดภาระการสอนลงได้ ฉะนั้นครูผู้สอนต้องสร้างแบบฝึกทักษะที่เร้าความสนใจให้นักเรียนต้องฝึกปฏิบัติ เมื่อฝึกปฏิบัติบ่อย ๆ นักเรียนจะเกิดทักษะทางภาษา ทำให้เกิดการเรียนรู้ในเรื่องหาวิชา

สรุปได้ว่า แบบฝึกทักษะเป็นเครื่องมือที่สำคัญและมีความจำเป็นต่อการเรียนทักษะทางภาษามาก ซึ่งนอกจากจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสนุกสนานในการเรียนแล้วยังช่วยแบ่งเบาระยะของครู และยังช่วยทำให้นักเรียนรู้จักแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ และช่วยให้นักเรียนมีความรับผิดชอบในตนเอง

การหาประสิทธิภาพและการหาค่าดัชนีประสิทธิผลแบบฝึกทักษะ

การทดสอบหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะ เป็นการนำแบบฝึกทักษะไปทดลองใช้เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้มีประสิทธิภาพ แล้วนำไปทดลองใช้จริง หลังจากนั้นนำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขแล้วจึงผลิตออกมาเป็นจำนวนมากก่อนที่จะนำไปใช้ ผู้สอนต้องมั่นใจว่าแบบฝึกนั้นมีประสิทธิภาพในการช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้จริง ทั้งนี้เพราะแบบฝึกจะช่วยสร้างสมรรถภาพการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเปลี่ยนพฤติกรรมไปตามที่ผู้สอนมุ่งหวังไว้

1. การหาประสิทธิภาพของแบบฝึก

การหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะ หมายถึง การนำแบบฝึกทักษะไปทดลองใช้ตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ แล้วนำผลที่ได้มาปรับปรุง เพื่อนำไปใช้จริงให้ได้ประสิทธิภาพตามที่กำหนดไว้ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2537 : 915-916) ได้ให้ความหมายของเกณฑ์ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะพอสรุปได้ดังนี้

1.1 เกณฑ์ การหาประสิทธิภาพ หมายถึง ระดับประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เป็นระดับที่ผู้จัดทำแบบฝึกทักษะพอใจว่า หาแบบฝึกทักษะมี ประสิทธิภาพถึงระดับนั้นแล้ว แบบฝึกทักษะนั้นก็มีความค่าที่จะนำไปใช้ในการเรียนการสอนกับนักเรียน การกำหนดเกณฑ์ของการหาประสิทธิภาพนั้น ได้กำหนดเป็นเกณฑ์ที่ผู้สอน คาดหมายว่า ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้หรือเปลี่ยนพฤติกรรมได้เป็นที่น่าพอใจ โดยกำหนดให้เป็นเปอร์เซ็นต์ผลเฉลี่ยของคะแนน การทดลองหลังเรียนทั้งหมดต่อเปอร์เซ็นต์ ผลการสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียนของผู้เรียนทั้งหมด นั่นคือ E_1/E_2 หรือประสิทธิภาพของกระบวนการ (Efficiency of Process - E_1) ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (Efficiency of Product - E_2)

ตัวอย่าง 80/80 หมายความว่า เมื่อเรียนจากแบบฝึกทักษะแล้ว ผู้เรียนสามารถทำ แบบฝึกหัด หรืองานได้ผลเฉลี่ยร้อยละ 80 และทำแบบทดสอบหลังเรียนได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80

การที่จะกำหนดเกณฑ์ E_1/E_2 คือ ให้มีค่าเท่าใดนั้น ให้ผู้สอนเป็นผู้พิจารณาตามความพอใจ โดยปกติเนื้อหาที่เป็นด้านความรู้ ความจำ จะตั้งไว้ 80/80 85/85 หรือ 90/90 ส่วนเนื้อหาที่เป็นตัวทักษะหรือเจตคติอาจตั้งไว้ต่ำกว่านี้ เช่น 75/75 เป็นต้น อย่างไรก็ตามไม่ควรตั้งเกณฑ์ไว้ต่ำ เพราะตั้งเกณฑ์ไว้เท่าใดก็มักจะได้ผลเท่านั้น

เกณฑ์ที่ตั้งไว้สำหรับด้านความรู้ (พุทธิพิสัย) คือ $E_1/E_2 = 90/90$ 85/85 หรือ 80/80 ขึ้นอยู่กับระดับพุทธิพิสัย หากเน้นระดับความจำ และความเข้าใจก็อาจตั้ง 90/90 หากเน้นการนำไปใช้และการคิดวิเคราะห์ก็อาจตั้ง 85/85 หรือหากเน้นการวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินก็อาจตั้ง 80/80 เป็นต้น ส่วนเกณฑ์ที่นิยมตั้งไว้สำหรับด้านจิตพิสัยและทักษะพิสัยอาจตั้งไว้ 85/85 เมื่อเป็นการเปรียบเทียบทัศนคติหรือความชำนาญที่ไม่ต้องใช้เวลาในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านการเปลี่ยนแปงทัศนคติหรือฝึกฝน 75/75 เมื่อต้องการใช้เวลาในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านจิตพิสัยและทักษะพิสัยเป็นเวลานานและผู้เรียนต้องการเวลาในการฝึกฝนมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็ด้านเนื้อหาสาระด้านใด ควรตั้งเกณฑ์ E_1/E_2 ไม่ต่ำกว่า ร้อยละ 75/75

1.2 การหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะ เมื่อพัฒนาแบบฝึกทักษะขึ้นเป็นต้นฉบับแล้วต้องนำไปหาประสิทธิภาพตามขั้นตอน ดังนี้

1.2.1 การหาประสิทธิภาพ E_1/E_2 ดำเนินการดังนี้

1) การกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพกระทำได้โดยการประเมินผลพฤติกรรมของผู้เรียน 2 ประเภท คือ พฤติกรรมต่อเนื่องและพฤติกรรมขั้นสุดท้าย โดยกำหนดค่าประสิทธิภาพเป็น E_1 คือ ประสิทธิภาพของกระบวนการ E_2 คือ ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ ซึ่งคิดเป็นร้อยละของผลเฉลี่ยของคะแนนที่ได้ ดังนั้น E_1/E_2 คือ ประสิทธิภาพของกระบวนการ / ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ เช่น 80/80 80 หมายความว่าเมื่อเรียนจากแบบฝึกทักษะแล้วผู้เรียนสามารถทำ แบบฝึกหัด หรืองานได้ผลเฉลี่ยร้อยละ 80 และทำแบบทดสอบหลังเรียนได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80

การกำหนดเกณฑ์ E_1/E_2 โดยปกติเนื้อหาที่เป็นความรู้ ความจำ มักจะตั้งไว้ที่ 80/80, 85/85 หรือ 90/90 ส่วนเนื้อหาที่เป็นทักษะมักตั้งไว้ต่ำกว่านี้ เช่น 75/75

การหาประสิทธิภาพของสื่อนวัตกรรม มีขั้นตอนดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2547 : 496 -498)
ดังนี้

2) การคำนวณหาประสิทธิภาพ โดยการวิเคราะห์คะแนน
ใช้สูตรคำนวณ ดังนี้

$$E_1 = \frac{\sum X}{N} \times 100$$

A

เมื่อ E_1 แทน ประสิทธิภาพของกระบวนการ
 $\sum X$ แทน คะแนนรวมของแบบฝึกหัดหรือชิ้นงานทุกชิ้นรวมกัน
 A แทน คะแนนเต็มของแบบฝึกหัดทุกชุดรวมกัน
 N แทน จำนวนผู้เรียนทั้งหมด

$$E_2 = \frac{\sum X}{N} \times 100$$

B

เมื่อ E_2 แทน ประสิทธิภาพของผลลัพธ์
 $\sum X$ แทน คะแนนรวมของแบบทดสอบหลังเรียน
 B แทน คะแนนเต็มของแบบทดสอบหลังเรียน
 N แทน จำนวนผู้เรียนทั้งหมด

1.2.2 การหาค่าดัชนีประสิทธิผล (The Effectiveness Index : E.I.) ของสื่อ
หรือนวัตกรรมการเรียนรู้ โดยการวิเคราะห์คะแนน ใช้สูตร ดังนี้

(ชัยยงค์ พรหมวงศ์. 2537 : 917)

$$E.I. = \frac{\text{ผลรวมของคะแนนทดสอบหลังเรียน} - \text{ผลรวมของคะแนนทดสอบก่อนเรียน}}{(\text{จำนวนนักเรียน} \times \text{คะแนนเต็ม}) - \text{ผลรวมของคะแนนทดสอบก่อนเรียน}}$$

E.I = ดัชนีประสิทธิผล

ความพึงพอใจ

ในการเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะ มีความจำเป็นต้องศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียน เนื่องจากผู้เรียนต้องเรียนด้วยตัวเอง เพื่อนำผลของการศึกษาความพึงพอใจมาปรับปรุงบทเรียนให้ได้ดียิ่งขึ้น

1. ความหมายของความพึงพอใจ

ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานเป็นเรื่องของความรู้สึกที่มีต่องานปฏิบัติอยู่อย่างไรก็ตาม ความพึงพอใจของแต่ละบุคคลไม่มีความสิ้นสุด เปลี่ยนแปลงได้เสมอ ตามกาลเวลาและสภาพแวดล้อมของบุคคล ได้มีผู้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้พอสังเขปดังนี้

อารี พันธุ์ณี (2546 : 49) ได้กล่าวไว้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่ดีต่อการปฏิบัติงานคือ รู้สึกชอบ รัก พอใจหรือเจตคติที่ดีต่องาน ซึ่งเกิดจากการได้รับการตอบสนอง ความต้องการทั้งทางด้านวัตถุและด้านจิตใจเป็นความรู้สึกที่มีความสุขเมื่อได้รับความสำเร็จตามต้องการหรือแรงจูงใจ

อัมพวรรณ โคโธลี (2550 : 63) ได้กล่าวไว้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิด หรือเจตคติของบุคคลที่มีต่อการทำงานหรือการปฏิบัติกิจกรรมในเชิงบวก ดังนั้น ความพึงพอใจในการเรียน หมายถึง ความรู้สึกพอใจ ชอบใจในการร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน หรือความต้องการดำเนินกิจกรรมนั้น ๆ จนบรรลุผลสำเร็จ

เรืองยศ ศิริเสาร์ (2553 : 54) ได้กล่าวไว้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกชอบหรือพอใจ ต่อกิจกรรมการเรียนการสอนของผู้เรียน และกิจกรรมการเรียนการสอนนั้นสนองตอบความต้องการของผู้เรียนได้ ทำให้ผู้เรียนมุ่งหวังที่จะทำงานให้ประสบผลสำเร็จ

ถนอม ยนต์ชัย (2553 : 39) (มอร์ส Morse. 1973 : 161 ; ย่างใน ถนอม ยนต์ชัย. 2553 : 39) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความพึงพอใจหมายถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่สามารถถอดความเครียดของผู้ที่ทำงานให้ลดน้อยลง ถ้าเกิดความเครียดมากจะทำให้เกิดความไม่พอใจในการทำงาน และความเครียดนี้มีผลมาจากความต้องการของมนุษย์ เมื่อมนุษย์มีความต้องการมากจะเกิดปฏิกิริยาเรียกร้องหาวิธีตอบสนอง ความเครียด ก็จะลดน้อยลงหรือหมดไป ความพึงพอใจก็จะมากขึ้น

วิมลวัลย์ อักษรพิมพ์ (2553 : 56) ได้กล่าวไว้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้ชอบ พอใจหรือเจตคติที่ดีของบุคคลที่มีต่อการปฏิบัติงาน และสามารถตอบสนองความต้องการ

ให้เกิดเจตคติได้ ความพึงพอใจในการเรียน จึงหมายถึง ความรู้สึกพอใจ ความชอบในการปฏิบัติ
กิจกรรมการเรียนรู้ตามความต้องการ จนบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย

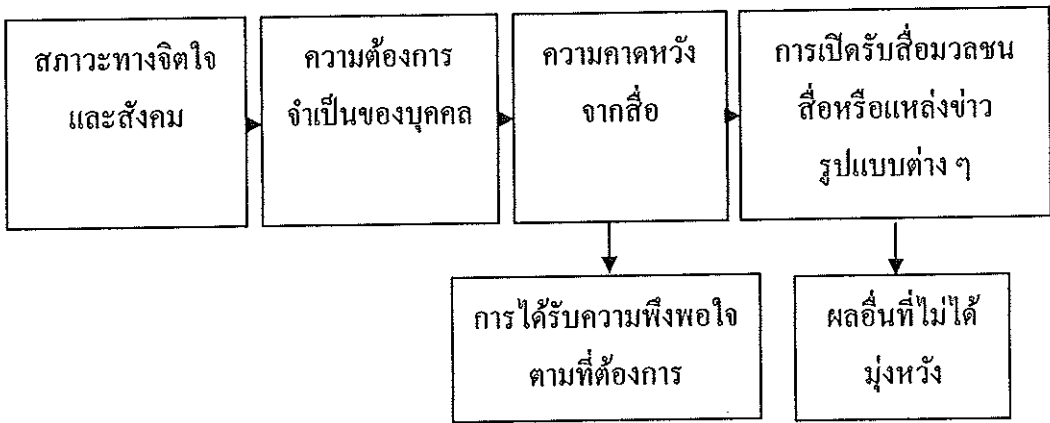
สรุปได้ว่า ความรู้สึกนึกคิดพึงพอใจของบุคคลต่อสิ่งหนึ่ง จะเกิดขึ้นเมื่อบุคคลได้รับสิ่ง
ที่ตนต้องการ และกระทำให้บุคคลมีพฤติกรรมต่อสิ่งเรานั้นในเชิงบวก หรือเป็นไปตามเป้าหมายที่
ตนเองต้องการหรือไม่มีความรู้สึกขัดแย้งกับสิ่งนั้น และถ้าระดับความรู้สึกเครียดมากจะทำให้เกิด
ไม่พึงพอใจในการทำงาน ความพึงพอใจเปลี่ยนแปลงไปได้ตามเวลาและสถานการณ์แวดล้อม

2. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับความพึงพอใจ

การสร้างแรงจูงใจหรือกระตุ้นกับผู้ปฏิบัติงานในการปฏิบัติงานต่าง ๆ นับว่าเป็นสิ่ง
จำเป็นอย่างยิ่ง เพราะจะส่งผลถึงความพึงพอใจในการปฏิบัติงานว่าจะสำเร็จมีประสิทธิภาพมาก
น้อยเพียงใด เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้หรือไม่ มีนักศึกษาในสาขาต่าง ๆ ทำการศึกษาค้นคว้า
และตั้งทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจการทำงานไว้ดังนี้

ถนอม ชนดีชัย (2553 : 31) ได้กล่าวไว้ว่า ความพึงพอใจในการเรียนการสอน และ
ผลการเรียนจะมีความสัมพันธ์กันทางบวก ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับกิจกรรมที่ผู้เรียนได้ปฏิบัติ ทำให้ผู้เรียน
ได้รับการตอบสนองความต้องการทางด้านร่างกายและจิตใจ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้เกิดความ
สมบูรณ์ของชีวิตมากนักน้อยเพียงใด นั่นคือสิ่งที่ผู้สอนจะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบต่างๆ ในการ
เสริมสร้างความพึงพอใจในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน

อัมพวรรณ โคโตลี (2550 : 65) (แคทซ์ Katz . 1983 : 163 ; อ้างใน อัมพวรรณ
โคโตลี. 2550 : 65) ได้กล่าวไว้ว่า ทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากสื่อเป็นทฤษฎีที่
ให้ความสำคัญกับผู้บริโภค (Consumer) หรือผู้รับสาร (Receiver) โดยผู้รับสารจะอยู่ในฐานะเป็น
ผู้กระทำการเลือกใช้สื่อ (Active selector of media communication) ซึ่งนับได้ว่าเป็นมุมมองที่
แตกต่างไปจากทฤษฎีเดิมที่ไม่ให้ความสำคัญกับผู้รับสาร เพราะแต่เดิมผู้รับสารถูกมองว่าเป็น
ผู้ถูกกระทำ ดังนั้นสมมุติฐานของทฤษฎีการใช้ประโยชน์ และความพึงพอใจในการสื่อสาร ผู้ส่งจึง
ไม่อาจคาดหมายความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งสอง มีปัจจัยด้านการใช้สื่อของผู้รับสารเข้ามาเป็น
ตัวแทนซ้อนของกระบวนการสื่อสาร แคทซ์ ได้ทำการศึกษาและอธิบายเรื่องการใช้ประโยชน์และ
การได้รับความพึงพอใจจากสื่อ ดังนี้

แผนภาพที่ 1 การใช้ประโยชน์และการได้รับความพึงพอใจจากสื่อ

ปัจจัยที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับผู้รับสาร ซึ่ง แคทซ์ และคณะให้ความสนใจ คือ

1. สภาพทางสังคมและลักษณะทางจิตวิทยาของผู้รับสาร (The social and psychological origins)
2. ความต้องการและความคาดหวังในการใช้สื่อของการรับสาร (Need, expectation of the mass media)

ทั้งสองปัจจัยนำสู่พฤติกรรมกรเปิดรับของผู้รับสารที่แตกต่างกัน อันเป็นผลมาจากความพึงพอใจที่แตกต่างกัน และเนื่องจากทฤษฎีให้ความสนใจกับบทบาทของผู้รับสารว่า เป็นผู้เลือกใช้สื่อได้มีการศึกษาถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้รับสาร (เช่น รายได้ การศึกษา) โดยทั้งสองปัจจัยนี้ได้รับการพิจารณาว่าอนำมาซึ่งเวลาว่างในการเปิดรับสื่อ (Free time of media use) ขณะเดียวกันสถานะทางสังคมและจิตใจที่ต่างกันไป ความต้องการที่แตกต่างกันนี้ ทำให้แต่ละคนคาดคะเนแนวสื่อแต่ละประเภทเพื่อสนองตอบความพึงพอใจ ได้แตกต่างกันไปด้วย

สรุปได้ว่า ความพึงพอใจในการเรียนและผลการเรียนมีความสัมพันธ์กันในทางบวก กิจกรรมที่ผู้เรียนได้ปฏิบัตินั้น ทำให้ผู้เรียนเกิดการตอบสนองความต้องการทางด้านร่างกายและจิตใจ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่จะให้เกิดความสมบูรณ์ของชีวิตมากขึ้นเพียงใด นั่นคือสิ่งที่ครูผู้สอนจะคำนึงถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ในการเสริมสร้างความพึงพอใจในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน

3. การสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้

ประสาธ อิศรปริดา (2547 : 198 - 200) ได้กล่าวถึง หลักในการสร้างแรงจูงใจในโรงเรียน ดังนี้

1. การชมเชยและการตำหนิ ทั้งการชมเชยและการตำหนิจะมีผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนด้วยกันทั้งสองอย่าง จากการพิจารณาโดยละเอียดเกี่ยวกับอิทธิพลของการชมเชยและการตำหนิปรากฏว่า โดยทั่วไปแล้วการชมเชยจะมีผลดีกว่าการตำหนิบ้างเล็กน้อย เด็กที่ชอบการชมเชยมากกว่าตำหนิการชมเชยและการตำหนิมีผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน เด็กที่เรียนดีนั้นเมื่อถูกตำหนิมีความพยายามมากกว่าที่ได้รับคำชมเชย

2. การทดสอบบ่อยครั้ง คะแนนจากการทดสอบจะเป็นสิ่งจูงใจที่มีความหมายต่อการเรียนอย่างมาก การทดสอบบ่อยครั้งจะช่วยกระตุ้นให้นักเรียนสนใจเรียนมากขึ้นอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอทำให้นักเรียนตื่นตัวในการเรียน สนใจ เอาใจใส่อย่างจริงจังมากขึ้นและส่งผลต่อการเรียนของนักเรียน ด้วย

4. การวัดความพึงพอใจ

การวัดความพึงพอใจนั้นมีนักวิชาการได้กล่าวไว้ดังนี้

บุญเรือง ขจรศิลป์ (2531 : 15-16) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า ทัศนคติหรือเจตคติเป็นนามธรรมเป็นการแสดงออกค่อนข้างซับซ้อน จึงเป็นการยากที่จะวัดทัศนคติได้โดยตรง แต่เราสามารถที่จะวัดทัศนคติได้โดยอ้อม โดยวัดความคิดเห็นของบุคคลเหล่านั้นแทน ฉะนั้น การวัดความพึงพอใจก็มีขอบเขตที่จำกัด ด้วยอาจมีความคลาดเคลื่อนเหล่านี้ย่อมเกิดขึ้น ได้เป็นธรรมดาของการวัด การวัดความพึงพอใจนั้นสามารถทำได้หลายวิธีดังต่อไปนี้

1. การใช้แบบสอบถาม โดยออกแบบสอบถามเพื่อต้องการทราบความคิดเห็นซึ่งสามารถกระทำได้ในลักษณะกำหนดคำตอบให้เลือกหรือตอบคำถามอิสระ คำถามดังกล่าวอาจถามความพอใจในด้านต่างๆ

2. การสัมภาษณ์ เป็นวิธีการวัดความพึงพอใจทางตรง ซึ่งต้องอาศัยเทคนิคและวิธีการที่ดีจะได้ข้อมูลที่เป็นจริง

3. การสังเกตเป็นวิธีวัดความพึงพอใจโดยสังเกตพฤติกรรมของบุคคลเป้าหมาย ไม่ว่าจะแสดงออกจากการพูดจา กริยา ท่าทาง วิธีนี้ต้องอาศัยการกระทำอย่างจริงจัง และสังเกตอย่างมีระเบียบ แบบแผน

พานทอง ประจันตะเสน (2553 : 60) ได้กล่าวไว้ว่า การวัดความพึงพอใจมีขอบเขตจำกัดอาจมีความคลาดเคลื่อนขึ้นถ้าบุคคลแสดงความคิดเห็นไม่ตรงกับความรู้สึกที่แท้จริง ซึ่งความคลาดเคลื่อนเหล่านี้ย่อมเกิดขึ้นได้เป็นธรรมดาของการวัดโดยทั่วไป

ชูศรี พิทักษ์ (2553 : 48) ได้กล่าวไว้ว่า การวัดความพึงพอใจ ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกที่ดี ความรู้สึกชอบ ซึ่งเมื่อคนเรามีความพึงพอใจต่อสิ่งใดแล้วทำให้เกิดเจตคติที่ดีและ

ต้องการศึกษาเรียนรู้อย่างจริงจัง จากหลักการดังกล่าวผู้วิจัยจึงได้ทำการวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียน โดยใช้แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ คือ มาก ปานกลาง และน้อย

สรุปได้ว่า การวัดความพึงพอใจสามารถทำได้หลายวิธี การใช้แบบสัมภาษณ์แบบสอบถาม และแบบสังเกต เป็นการวัดความรู้สึก หรือการวัดทัศนคตินั้นจะออกมาใน สองลักษณะ คือทางบวก และทางลบ หมายถึงความรู้สึกทางดีและความรู้สึกทางไม่ดี นั้นเอง

บริบทของโรงเรียนบ้านสระแก้วหนองคู

1. ข้อมูลทั่วไป

โรงเรียนบ้านสระแก้วหนองคู ตั้งอยู่บ้านหนองคู เลขที่ 44 หมู่ที่ 8 ตำบลจัววา อำเภอบึงสามพัน จังหวัดมหาสารคาม สังกัดกลุ่มพัฒนาความเป็นเลิศทางวิชาการกลุ่มที่ 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 อยู่ห่างจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ไปทางทิศเหนือ 16 กิโลเมตร ห่างจากจังหวัดมหาสารคาม ไปทางทิศใต้ประมาณ 30 กิโลเมตร

พื้นที่ปลูกสร้างอาคารเรียน อาคารประกอบ 6 ไร่ 3 งาน 73 ตารางวา พื้นที่ดังกล่าวใช้เป็นแหล่งเรียนรู้และฝึกงานอาชีพนอกห้องเรียน

2. อาคารเรียนและอาคารประกอบ โรงเรียนบ้านสระแก้วหนองคู มีอาคารเรียน และอาคารประกอบที่ใช้การได้ ดังนี้

2.1 อาคารเรียน แบบ ป.1 ฉ. เตี้ย จำนวน 1 หลัง 3 ห้อง การใช้ประโยชน์ใช้เป็น อาคารเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ป.5, ป.6 อนุบาล 1,2

2.2 อาคารเรียน แบบ ป.1 ฉ. สูง จำนวน 1 หลัง 6 ห้อง ใช้ประโยชน์ ใช้เป็น อาคารเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ป.1, ป.2, ป.3 ห้องพักครู, ห้องสมุด, ห้องศูนย์สื่อ, ห้องพยาบาล

2.3 อาคารเรียนอเนกประสงค์ สปช. 202 1 หลัง ใช้เป็นห้องโภชนาการ ห้องกิจกรรมสหกรณ์, ห้องพัสดุ

2.4 ส้วม แบบ 601/26 จำนวน 2 หลัง

3. เขตบริการโรงเรียน ประกอบด้วย 4 หมู่บ้าน คือ บ้านสระแก้ว หมู่ 4, 16, 18 บ้านหนองคูหมู่ 8 บ้านคูขาด หมู่ 8

4. สภาพชุมชนโดยรวม

4.1 สภาพชุมชนรอบบริเวณโรงเรียนมีลักษณะ มี 4 หมู่บ้าน โรงเรียนเป็นจุดศูนย์กลาง มีประชากร 1,216 คน โรงเรียนใกล้เคียงโดยรอบโรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนชุมชนบ้านจัวบาโรงเรียน จัวบาวิทยาคม อาชีพหลัก ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนา จับจ้าง ครั้วเรือขนส่งบางส่วนมีสภาพยากจน รายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย ส่วนใหญ่นับถือศาสนา พุทธ ประเพณี/ ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น ที่เป็นที่ยึดถือโดยทั่วไป คือ สงกรานต์ เข้าพรรษา ออกพรรษา ทำบุญสารทไทย

4.2 ผู้ปกครองส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับ ประถมศึกษาปีที่ 6

ร้อยละ 90 ประกอบอาชีพ ทำนา

ร้อยละ 100 นับถือศาสนา พุทธ

ฐานะทางเศรษฐกิจ/รายได้เฉลี่ยต่อปี 25,000 บาท/ครอบครัว

4.3 โอกาสและข้อจำกัดของโรงเรียน ชุมชนมีความสมัครสมานสามัคคีให้ความร่วมมือในการพัฒนา เป็นหมู่บ้านชุมชนเข้มแข็ง เศรษฐกิจพอเพียง ปลอดภัยเสถียร อดออม อาหารซึ่งกันและกัน มีวัด 2 แห่ง คือ วัดรัตนโสภณ บ้านสระแก้ว วัดหนองคูขาด บ้านหนองคู ที่พัสดุสงฆ์ 1 แห่ง คือ ที่พัสดุสงฆ์บ้านสระแก้ว

4.4 เด็กและเยาวชน เข้ารับการศึกษา ในสถานศึกษาดังนี้

โรงเรียนบ้านสระแก้วหนองคู เปิดสอน ชั้น อนุบาล - ป. 6

โรงเรียนจัวบาวิทยาคม เปิดสอน ชั้น ม.1 - 6

4.5 สถานที่ส่วนอื่น

4.5.1 องค์การบริหารส่วนตำบลจัวบา

4.5.2 สถานีอนามัยบ้านจัวบา

4.5.3 สถานีอนามัยบ้านเหล่าจันนาฏ

5. การจัดการศึกษา ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนได้จัดการศึกษาเป็น 2 ระดับ จากอนุบาล ถึง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยแบ่ง ชั้นเรียนเป็น 8 ชั้น 8 ห้องเรียน มีจำนวนนักเรียน 72 คน โดยแยกเป็น ดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนนักเรียนโรงเรียนบ้านสระแก้วหนองคู

ระดับชั้น	จำนวนนักเรียน		รวม
	ชาย	หญิง	
อนุบาล 1	2	5	7
อนุบาล 2	3	3	6
ประถมศึกษาปีที่ 1	1	6	7
ประถมศึกษาปีที่ 2	9	5	14
ประถมศึกษาปีที่ 3	6	3	9
ประถมศึกษาปีที่ 4	9	4	13
ประถมศึกษาปีที่ 5	6	2	8
ประถมศึกษาปีที่ 6	4	4	8
รวม	40	32	72

6. จำนวนบุคลากรทางการศึกษา รวมทั้งสิ้น 9 คน ดังนี้

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนบุคลากรในโรงเรียน

ที่	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง	วุฒิ การศึกษา	วิชาเอก/ สาขา	วิทยฐานะ	สอนชั้น
1	ว่าที่ พ.ต. อำนาจ ภักดิ์ดี	ผู้อำนวยการ	ค.ม.	บริหาร การศึกษา	ชำนาญการ	-
2	นายถวัลย์ แสน บุคคา	ครู	ค.บ..	อนุบาล	ชำนาญการพิเศษ	อบ. 1,2
3	นางกองพิณ แสนบุคคา	ครู	ค.บ.	ประถม ศึกษา	ชำนาญการพิเศษ	ป. 1
4	นางบุญสงค์ โสภาค	ครู	ค.บ.	ภาษาไทย	ชำนาญการพิเศษ	ป. 2

ที่	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง	วุฒิการศึกษา	วิชาเอก/สาขา	วิทยฐานะ	สอนชั้น
5	นายเตียง ลือ เกียงคำหล้า	ครู	พ.กศ	-		ป. 3
6	นายตันติเศรษฐ จันทะกถ	ครู	กศ.บ.	บริหาร การศึกษา	ชำนาญการพิเศษ	ป. 4
7	นางจิตอนงค์ พงศธร	ครู	ค.บ.	ประถมศีก ษา	ชำนาญการพิเศษ	ป. 5
8	นายสมจิต นน ทะนำ	ครู	ค.บ.	เทคโนโลยี ฯ	ชำนาญการพิเศษ	ป. 6
9	นายถวิล ชุม วงษ์	ช่าง ครุภัณฑ์ ชั้น 3	ร.บ.	การเมือง การ ปกครอง	-	

วิสัยทัศน์ของโรงเรียน

ภายในปี พ.ศ. 2556 โรงเรียนบ้านสระแก้วหนองคู พัฒนาคุณภาพการศึกษา ให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร พ.ศ. 2551 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 โดยระดมทรัพยากรทางการศึกษา เพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการจัดการเรียนรู้ ใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา พัฒนาความเข้มแข็งของชุมชน และการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาภายใต้การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงคุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีความรู้คู่คุณธรรม น้อมนำตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

พันธกิจ

1. พัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร พ.ศ. 2551 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
2. พัฒนาความเข้มแข็งของชุมชน ให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยระดมทรัพยากรช่วยเหลือในการจัดการศึกษา เพื่อสนองตอบความต้องการของชุมชน
3. บริหารจัดการโดยมีส่วนร่วม และดำเนินงานโดยมุ่งผู้เรียนเป็นสำคัญ
4. จัดกิจกรรมปลูกจิตสำนึกให้นักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรม สามารถปรับตัว

เข้ากับสังคมปัจจุบัน

5. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป้าหมายของโรงเรียน

โรงเรียนบ้านสระแก้วหนองคู ได้วางเป้าหมายในการพัฒนาการศึกษา
ระหว่างปีการศึกษา 2551 – 2556 ไว้ 4 ด้าน คือ

1. ด้านสถานศึกษา
2. ด้านบุคลากร
3. ด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน
4. ด้านการบริหารและการจัดการ

7. ปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอน

การเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในโรงเรียนปัญหาที่พบมาก คือ
ปัญหาด้านการเขียนคำของนักเรียน ถ้าไม่ได้รับการแก้ไขก็จะเป็นปัญหาต่อไปเรื่อย ๆ ผู้วิจัย
ในฐานะครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ได้พบปัญหาการเขียนคำ
ของนักเรียน ดังนี้

- 7.1 การเขียนตัวอักษรไม่ถูกต้อง
- 7.2 วางสระหรือวรรณยุกต์ผิดตำแหน่ง
- 7.3 เขียนผิดเพราะออกเสียงผิด
- 7.4 สับสนเรื่อง อักษรควบกล้ำ
- 7.5 เขียนคำที่เป็นอักษรนำไม่ถูกต้อง

7.6 นักเรียนเขียนคำผิดเพราะไม่ทราบความหมายของคำ

สรุปได้ว่า ปัญหาด้านการเขียนสะกดคำของนักเรียน โรงเรียนบ้านสระแก้วหนองคู
ควรได้รับการแก้ไข เพื่อจะได้เขียนคำได้ถูกต้องตามความหมาย รู้หลักภาษา การวางสระ
พยัญชนะและวรรณยุกต์ได้ถูกต้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้วยแบบฝึกทักษะ
การเขียนคำจากกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ในระดับประถมศึกษา ทั้งงานวิจัยในประเทศ
และต่างประเทศ นำเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. งานวิจัยภายในประเทศ

สุภจิตร กงสุวรรณ (2550 : 93-100) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด กลุ่มสาระภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน เพื่อหาค่าดัชนีประสิทธิภาพผลการเรียนรู้ และเพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลศรีวิไล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 36 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ การพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด กลุ่มสาระภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำ มีประสิทธิภาพ 87.56 / 89.16 มีผลสัมฤทธิ์ในทางการเรียนการเขียนสะกดคำหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

กิตติยาพร เนื้ออ่อน (2551 : 95) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำ กลุ่มสาระภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มเครือข่ายสถานศึกษา ชองเม็ก โนนก่อ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดุสิตราชธานี เขต 3 จำนวน 5 โรงเรียน ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำ มีประสิทธิภาพ 87.34 / 96.13 มีผลสัมฤทธิ์ในทางการเรียนการเขียนสะกดคำหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พานทอง ประจันตะเสน (2553 : 85-89) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำยาก กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำยาก ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน เพื่อหาค่าดัชนีประสิทธิภาพผลการเรียนรู้ และเพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/1 โรงเรียนบ้านท่าขอนยางวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 1 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 29 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำยาก กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำ มีประสิทธิภาพ 89.76 / 88.44 ประสิทธิภาพเท่ากับ 0.77 มีผลสัมฤทธิ์ในทางการเรียนการเขียนสะกดคำหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ถนนม ยนต์ชัย (2553 : 75-76) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำ ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน เพื่อหาค่าดัชนีประสิทธิภาพผลการเรียนรู้ และเพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหนองกวางครูราษฎร์บำรุง ปีการศึกษา 2552 จำนวน 15 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำยาก กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำ มีประสิทธิภาพ 84.50 / 82 .50 ประสิทธิภาพเท่ากับ 0.6154 นักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียน ร้อยละ 61.54 มีผลสัมฤทธิ์ในทางการเรียนการเขียนสะกดคำหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พิสมัย ลาภมาก (2553 : 83) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียน สะกดคำยาก กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านหนองโนอีคำ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำยาก มีประสิทธิภาพ 87.40 / 81.33 ประสิทธิภาพเท่ากับ 0.5648 นักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียน ร้อยละ 56.48 มีผลสัมฤทธิ์ในทางการเรียนการเขียนสะกดคำหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปได้ว่า จากงานวิจัยที่ศึกษาพบว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะการเขียนสะกดคำ โดยใช้แบบฝึกทักษะนั้น จะทำให้นักเรียนเขียนสะกดคำได้ถูกต้อง นำคำไปใช้ได้ตรงความหมาย อ่านและเขียนสื่อสารกับผู้อื่น ได้ และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระภาษาไทยสูงขึ้น

2. งานวิจัยต่างประเทศ

แคลนตัน (Clanton. 2002 : 2690-2691-A) ได้ศึกษาถึงผลของวิธีการคัดอักษรตามวิธีสะกดคำ โดยให้นักเรียนทำแบบฝึกชนิดที่ลบอักษรออกจากคำ แล้วให้นักเรียนเติมอักษรที่หายไป ทำการทดลอง 3 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 แบบฝึก โดยทดลองกับนักเรียน ระดับ 6 ระดับ 7 จำนวน 194 คน ผลการวิจัยพบว่า คะแนนทดสอบกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกัน แต่คะแนนกลุ่มทดลองหลังการฝึกสูงกว่าก่อนฝึก

ชเวนดิเกอร์ (Schwendiger. 2002 : 52) ได้ศึกษาผลการเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 503 คน โดยใช้แบบฝึกที่มีรูปภาพเหมือนของจริง

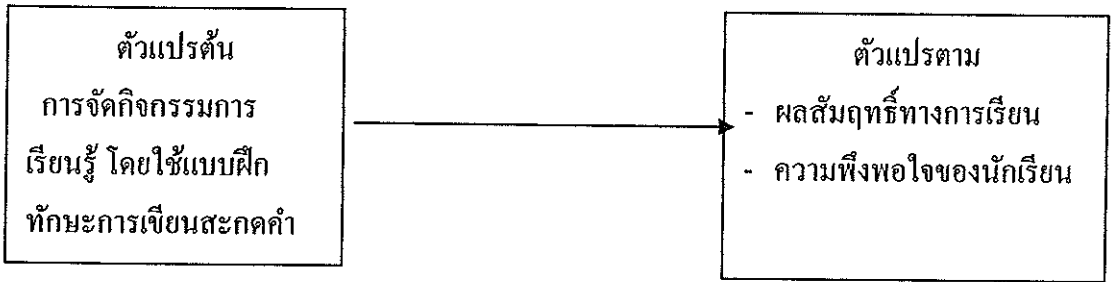
แบบเขียนตามคำบอกและทดสอบการเขียนสะกดคำ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่เรียน โดยใช้แบบฝึกที่มีรูปภาพเหมือนจริง มีผลสัมฤทธิ์การเขียนสะกดคำสูงกว่านักเรียนที่เรียน โดยไม่ใช้แบบฝึกที่มีรูปภาพเหมือนจริง

เช่น (Chen. 2003 : 64-06-A) ได้ศึกษาผลการใช้แบบฝึกของครูและการสอนในขั้นก่อนการอ่านที่เหมาะสมสำหรับผู้เรียนภาษาอังกฤษ โดยการสอนในขั้นก่อนอ่านถูกแบบเพื่อสร้างความสนใจ สร้างพื้นฐานความรู้ ทำให้ทราบเกี่ยวกับสิ่งที่เรียนและประสบการณ์ก่อนทำงาน ในการศึกษา ครั้งนี้ได้เก็บข้อมูลจากการสังเกต บทเรียนเรียนจากเทปการสัมภาษณ์และการอ่าน ผลการศึกษาพบว่า การสร้างความสนใจและการสร้างความรู้ในขั้นก่อนอ่าน โดยการเรียงลำดับก่อนหลังซึ่งเชื่อมโยงระหว่างหนังสือและประสบการณ์ของผู้เรียนการใช้แบบฝึกขั้นก่อนอ่าน โดยการตั้งวัตถุประสงค์ของการอ่านช่วยให้นักเรียนที่เรียนภาษาอังกฤษเข้าใจมากขึ้น และทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านและการเขียนดีขึ้น

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศดังที่กล่าวมาสรุปได้ว่าการเรียนการสอนโดยใช้แบบฝึกทักษะเป็นอีกวิธีการหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาความสามารถในการเขียนและการเรียนภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น นอกจากนี้แบบฝึกทักษะยังช่วยให้การเรียนน่าสนใจสนุกสนานเพลิดเพลิน ผู้เรียนไม่เกิดความเบื่อหน่ายต่อสาระที่เรียน ฉะนั้นจึงกล่าวได้ว่าแบบฝึกทักษะเป็นสื่อการเรียนที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนอย่างแท้จริงและนำไปปรับใช้ในการสร้างแบบฝึกทักษะ

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาปัญหาการการเรียนการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผู้วิจัยพบว่า นักเรียนมีปัญหาในการเขียนสะกดคำอยู่มาก ซึ่งพบได้จากการตรวจแบบฝึกหัด การเขียนตามคำบอกและจากผลการสอบตามรายจุดประสงค์ ปัญหานี้จึงควรได้รับการศึกษาแนวทางแก้ไข สาเหตุของปัญหาดังกล่าวอาจเนื่องมาจาก นักเรียนเรียนคำโดยไม่เข้าใจหลักสะกดคำ ไม่เข้าใจความหมายของคำ ขาดการฝึกทักษะ หรือขาดการฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอ เพราะการเขียนสะกดคำเป็นทักษะทางภาษาที่ต้องการฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอ จึงเกิดการเรียนรู้ จำได้และนำไปใช้ได้ถูกต้อง โดยได้กรอบแนวคิด ดังแผนภาพที่ 2

แผนภาพที่ 2 แนวคิดในการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY